

Uppföljning av värdering av utländska betyg, ett regeringsuppdrag

Delrapport, antagning ht 2017 samt första urval vt 2018

Universitets- och
högskolerådet

**Analys av utfall förändrade omräkningstabeller
Delrapport, antagning ht 2017 samt urval 1 ht2018**

Universitets- och högskolerådet 2017
Avdelningen för analys, tillträde och främjande
ISBN

För mer information om myndigheten och våra publikationer, se www.uhr.se.

Innehåll

Förord	4
Sammanfattning	4
Uppföljning av värdering av utländska betyg	6
UHR:s avgränsningar av uppdraget	7
Metod för uppföljning	9
Därför förändrades omräkningen	9
Övergripande resultat	13
Meritvärden över tid	17
Utbildningar med hög konkurrens	19
Läkarprogram	19
Juristprogram	23
Psykologprogram	25
Tandläkarprogram	28
Analys av meritvärdesfördelning för meriter från vissa länder	31
Danmark	31
Europaskolan	32
Finland	33
Frankrike	35
IB	35
Norge	36
Polen	37
Ryska federationen	38
Åland	39
Övergripande resultat för vårterminen 2018	41
Underlag	46

Förord

Universitets- och högskolerådet lämnar härmed över delrapport över Uppföljning av värdering av utländska betyg med analys av antagningen till höstterminen 2017 samt en övergripande analys över antagningen till vårterminen 2018. Senast 28 februari 2018 lämnar UHR över en sammanfattande slutrapport inklusive en fördjupad analys över antagningen till vårterminen 2018.

Arbetet med rapporten har genomförts av utredare Erica Finnerman, och metodstatistiker Fredrik Lindström. I arbetet har även handläggarna Elisabet Bäckström, Lotten Delin, Jasmine Sparr samt utredare Viveka Sahlberg, deltagit.

Sammanfattning

Universitets- och högskolerådet (UHR) har fått i uppdrag av regeringen att följa upp och analysera utfallet av de nya bestämmelser om värdering av utländska betyg som UHR beslutat genom föreskrifterna om ändring i UHR:s föreskrifter (UHRFS 2013:1) om grundläggande behörighet och urval (UHRFS 2016:5) som trädde i kraft 1 januari 2017.

Svenska sökande i åldern 19-22 år har inte påverkats negativt av att Blex inte längre används. UHR:s analys är att det är en följd av att omräkningstabellerna förändrades med en anpassning till GY-11 skalan.

Sökande med meriter från betygssystem med förändrade omräkningar antas fortfarande i högre grad än deras andel av populationen även om denna andel har minskat jämfört med tidigare år. Efter förändringen är det fortfarande en större andel bland de sökande med förändrade omräkningstabeller som antas till högskoleutbildning jämfört med samtliga sökande.

Det finns fortfarande flera länder och betygssystem där sökande antas i högre grad än svenska sökande i åldern 19-22 år.

Sökande med meriter från betygssystem med oförändrade omräkningar är mer konkurrenskraftiga efter förändringen. En möjlig förklaring kan vara att det beror på en ökning av sökande från vissa länder som har bättre meritvärden än tidigare samt att förändringen av omräkningarna även påverkade denna grupp sökande positivt.

Till ht 2017 fick Finland en kraftig minskning av andelen antagna. Det var färre antagna med finländska meriter jämfört med andelen totalt antagna. En stor andel av de finländska sökande söker högmeritutbildningar. Till dessa utbildningar har

deras andel av antalet antagna minskat kraftigt. Till läkarprogram var dock andelen antagna med finländska meriter lika stor andel som den var av andelen sökande.

De första övergripande resultaten för vt 2018 visar inte några större förändringar jämfört med ht 2018 förutom en mer positiv bild för sökande med finländska meriter. Sökande med förändrade omräkningstabeller antas fortfarande i högre utsträckning jämfört med samtliga sökande.

Sökande med meriter från Finland har inte samma kraftiga minskning vt 2018 som ht 2017. Det var fler antagna med finländska meriter jämfört med andelen av samtliga antagna. Svenska sökande i åldern 19-22 antas i högre utsträckning jämfört med tidigare år. Sökande med meriter från Åland och betygssystem med oförändrade omräkningar har antagits i högre utsträckning jämfört med tidigare år.

Fördelningen av meritvärden ht 2017 visar att den senaste finländska omräkningen bör ses över med en fördjupad analys av det finländska betygssystemet eftersom det skiljer sig åt mellan de som har finska som modersmål och de som har svenska som modersmål.

Uppföljning av värdering av utländska betyg, ett regeringsuppdrag

Uppföljning av värdering av utländska betyg

Universitets- och högskolerådet (UHR) har fått i uppdrag av regeringen att följa upp och analysera utfallet av de nya bestämmelser om värdering av utländska betyg som UHR beslutat genom föreskrifterna om ändring i UHR:s föreskrifter (UHRFS 2013:1) om grundläggande behörighet och urval (UHRFS 2016:5) som trädde i kraft 1 januari 2017.

UHR ska redovisa en fördjupad analys av utfallet av genomförda antagningsomgångar, med fokus på en jämförelse mellan behöriga sökande och antagna med svenska respektive utländska betyg.

Om analysen visar att meritvärderingen av olika gruppers betyg innebär att sökande med svenska och utländska betyg inte kan konkurrera om platser på likvärdiga villkor, ska UHR vidta de nödvändiga åtgärder som krävs för att uppnå detta. Eventuella förändringar i föreskrifterna ska genomföras till antagningsomgången inför höstterminen 2018.

Resultatet ska delredovisas senast 15 december 2017 baserat på uppgifter från antagningen till höstterminen 2017 och första urvalet till vårterminen 2018. Uppdraget ska redovisas i sin helhet senast 28 februari 2018.

Kort om regeringsuppdraget

I samband med den reformerade svenska gymnasieskolan och den nya betygsskala som infördes 2011 blev det svårare att få högsta betyg än tidigare. För att sökande med de nya betygen inte skulle missgynnas i antagningen till högskoleutbildning, beslutade regeringen att sökande med de nya betygen skulle

konkurrera om platser i en särskild betygsgrupp. Beslutet gällde under en övergångsperiod från och med antagningen till höstterminen 2014 till och med antagningen till vårterminen 2017.

De utländska betygen har hittills värderats i förhållande till betygsfördelningen i den tidigare gymnasieskolan, där det var betydligt fler elever som fick högsta betyg. För att sökande med svenska och utländska betyg ska kunna konkurrera på likvärdiga villkor behöver värderingen av de utländska betygen anpassas till den nya betygsfördelningen.

UHR har genom UHRFS 2016:5 beslutat att ändra föreskrifterna om grundläggande behörighet och urval (UHRFS 2013:1). Ändringen innebär att vissa utländska betyg värderas i förhållande till den nya betygsfördelningen. Ändringen som gjorts med stöd av 7 kap. 18 § fjärde stycket i högskoleförordningen, trädde i kraft 1 januari 2017 och tillämpades för första gången i antagningen till sommarkurserna 2017.

För regeringen är det viktigt att olika grupper av sökande konkurrerar på likvärdiga villkor när ett urval till högskoleutbildning behöver göras och att arbetet med värderingen av både svenska och utländska betyg håller hög kvalitet. UHR har redan regeringens uppdrag att följa upp och analysera frågor inom sitt verksamhetsområde. Regeringen framhåller i uppdraget att det dock är angeläget att följa denna fråga särskilt och att den därför bör redovisas separat. Regeringen anger även att det är angeläget att åtgärder vidtas om analysen visar att urval inte görs på likvärdiga villkor.

UHR:s avgränsningar av uppdraget

Analysen bygger på antagningsstatistik för betygs-koder istället för meritland.¹ Analysen utgår inte från de sökandes nationalitet eller om de sökande har svenskt personnummer eller ej. Analysen i denna rapport skiljer sig därför åt från den statistik som tas fram efter varje antagningsomgång då den statistiken enbart utgår ifrån förekomsten av svenskt personnummer och, i förekommande fall, meritland.

I denna analys har UHR främst koncentrerat sig på de behöriga sökande med utländska betyg där den utländska omräkningen har förändrats. Övriga betyg som eventuellt kan finnas för ett specifikt land ingår inte i analysen.

Antalet personer som söker med utländska betyg skiljer sig mellan de olika betygssystemen. Där antalet sökande är för få, under 200 sökande, har ingen djupare analys varit möjlig då enskilda individer kan få för stor påverkan på

¹ Varje betygssystem har unika betygs-koder i antagningssystemet.

resultatet. Ett undantag är Europaskolan som har färre än 200 sökande, men har analyserats djupare eftersom detta betygssystem har svenska elever.

För att kunna antas till en utbildning krävs att den sökande är behörig. Samtliga personer i underlaget till denna rapport är behöriga sökande och har ett meritvärde. Fortsättningsvis används benämningen sökande.

Analysen bygger främst på första urvalet, ht 2017

Till en stor andel av sökalternativen som erbjuds i antagningen till högskolan sker inget urval. Där är det färre sökande än antal platser. Till vart femte sökalternativ ht 2017 är situationen den motsatta, där finns det fler sökande än det finns platser. Till dessa alternativ råder konkurrens om platserna och ett urval bland de behöriga sökande måste ske.²

Analysen baseras på resultat från första urvalet eftersom det är där konkurrensen om platserna tydligast visas. Inför andra urvalet måste de sökande välja till vilka utbildningar de vill stå kvar som antagen eller reserv. En sökande kan bara stå kvar som sökande till en viss mängd poäng. Även om det sker förändringar av urvalsresultatet efter andra urvalet är det främst ett resultat av de strykningar som skett med anledning av de svar de sökande gett. Det finns visserligen konkurrens även i andra urvalet, men inte i samma utsträckning som i första urvalet.

Utländska betygssystem jämförs med sökande med svensk gymnasieexamen

I rapporten används åldersgrupperna 19,20, 21 och 22 år som jämförelse då det är i dessa åldersgrupper (födda 1995 till 1998) sökande med gymnasieexamen finns representerade. I dessa åldersgrupper kan även betygstyper enligt äldre läroplaner finnas med, men de bör vara få till antalet. I ytterst få fall kan det förekomma att sökande har betyg från flera betygssystem som ger meritvärden.

För övergripande resultat från första urvalet vt 2018 används åldersgrupperna 19, 20, 21,22 och 23 år och äldre som jämförelse. Statistiken för ålder baseras på när utbildningen startar vilket gör att sökande med gymnasieexamen även finns i åldersgruppen 23 år och äldre 2018. Denna åldersgrupp innehåller betygstyper från olika läroplaner. I slutrapporten kommer åldersgruppen 23 år att visas separerat.

² Antagning till högre utbildning höstterminen 2017, UHR:s rapportserie 2017:4, ISBN 978-91-7561-046-7

Metod för uppföljning

I analysen jämförs sökande med utländska betyg från betygssystem som fått ändrade omräkningstabeller med sökande med svenska betyg. I tidigare rapporter från UHR har jämförelsen mellan sökande med svenska gymnasiebetyg och sökande med utländska betyg (fortsättningsvis kallade för svenska sökande och sökande med utländska meriter) skett genom att jämföra sökande med svenskt personnummer med sökande utan svenskt personnummer. De omräkningstabeller som ändrats innehåller även sökande som har svenskt personnummer varför denna jämförelse kan ha andra resultat. Resultatet visar bland annat att det är fler antagna som har ändrade omräkningstabeller jämfört med antalet antagna utan svenskt personnummer. Detta beror främst på att det är ett relativt stort antal sökande med betyg från International Baccalaureate (IB) som har svenskt personnummer och som har antagits till utbildningar som kräver höga meritvärden för att antas.

UHR har använt sig av UHR:s statistikdatabas som innehåller uppgifter som används för den officiella sökande- och antagningsstatistik som UHR producerar. Databasen innehåller bara information om svensk eller utländsk förutbildning samt vilken den utländska förutbildningen är. Statistikdatabasen är trots det att föredra framför att ta fram information ur antagningssystemet NyA, även om den databasen innehåller tydligare information om vilken typ av meriter sökande med svenska meriter har. Statistikdatabasen innehåller information uttagen vid bestämda tillfällen, sista ansökningsdag, första och andra urval, för varje nationell antagningsomgång. Antagningssystemet NyA är däremot en levande databas, vilket medför att informationen i denna databas ändrar sig över tid.

Därför förändrades omräkningen

I samband med gymnasireformen 2009 infördes en gymnasieexamen och en sexgradig skala A-F.³ Förändringarna i gymnasieskolan medförde även förändringar i högskoleförordningen (1993:100) gällande tillträde till högre utbildning. Kraven för grundläggande behörighet skärptes och meritpoängen förändrades för sökande med gymnasieexamen. Däremot ändrades inget gällande platsfördelning på grundval av betyg. Sökande med gymnasieexamen skulle konkurrera i samma urvalsgrupper som övriga sökande med betyg.

Regeringen inför en särskild urvalsgrupp, Blex, under tre år för dem med gymnasieexamen

I juni 2013 beslutade regeringen om förändringar i högskoleförordningen gällande platsfördelningen för sökande med gymnasieexamen. I samband med detta beslutade regeringen att införa en särskild urvalsgrupp för sökande med

³ Proposition 2008/09:199

gymnasieexamen, Blex. Den särskilda urvalsgruppen skulle användas under en övergångsperiod från och med antagningen till höstterminen 2014 till och med antagningen till vårterminen 2017.⁴

UHR:s föreskrifter om grundläggande behörighet och urval

Enligt högskoleförordningen har UHR bemyndigande att föreskriva om platsfördelning för övriga sökande som inte omfattas av bilaga 3 i högskoleförordningen, samt meritvärdering av betyg utöver de bestämmelser som finns i 7 kap. §§ 13 och 18 och i bilaga 3 i högskoleförordningen.

När det sker förändringar i högskoleförordningen gällande tillträde till utbildning måste UHR ofta ändra sina föreskrifter så att de stämmer överens med de nya bestämmelserna i högskoleförordningen. När högskoleförordningen förändrades med anledning av gymnasiereformen tog Högskoleverket 2012 beslut om nya föreskrifter gällande grundläggande behörighet och urval. Dessa förändringar gällde framförallt grundläggande behörighet för sökande med studieomdöme från folkhögskola och sökande med utländsk förutbildning, men även förändringar gällande meritpoäng för sökande med betyg från Europaskolan (EB) och utbildning som leder fram till International Baccalaureate (IB) eftersom dessa enligt bilaga 3 i högskoleförordningen ska ges meritpoäng.

I UHR:s bilaga 3 till myndighetens föreskrifter om grundläggande behörighet och urval (UHRFS 2013:1), finns reglerat hur preliminära meritvärden för vissa utländska utbildningar ska beräknas. I bilaga 5 till samma föreskrifter finns reglerat hur vissa betyg som jämföras med betyg från gymnasieskolan ska meritvärderas: betyg från Europaskolan och utbildning som leder fram till International Baccalaureate. De preliminära meritvärden som finns reglerade i föreskrifterna är tidigare jämförda med svensk elevstatistik över betygsfördelningen för avgångselever med slutbetyg i skala IG-MVG eller sökandestatistik över betygsfördelningen för svenska sökande med slutbetyg i skala IG-MVG. Dessa omräkningstabeller ändrades inte i samband med gymnasiereformen, dock ändrades omräkningstabellen för EB i slutet av 2012. Europaskolans betygsfördelning i ämnen för elever 2011 jämfördes med elevstatistik över betyg i vissa ämnen för avgångselever med slutbetyg från naturvetenskapligt program och specialutformade program med inriktning mot naturvetenskap 2011.⁵

Nytt betygssystem utan Blex gör att omräkningstabellerna måste ändras

Eftersom omräkningarna i föreskrifterna var en jämförelse med det gamla betygssystemet behövde dessa ses över inför att urvalsgruppen Blex inte längre skulle tillämpas. Merparten av förstagångssökande i antagningssystemet utgörs

⁴ Ändrade urvalsregler för sökande med gymnasieexamen 2014-2016, Utbildningsdepartementet, U2013/2343/UH

⁵ HSVFS 2012:7.

av elever med gymnasieexamen. UHR beslutade därför att betygsfördelningarna för betygssystemen med omräknade värden i föreskrifterna skulle jämföras med betygsstatistik från den nya gymnasieskolan. För att kunna genomföra detta krävdes minst två års elevstatistik från Skolverket för att inte den första kullens betygsfördelning skulle få alltför starkt genomslag. Därför kunde jämförelsen genomföras först under 2016. Under de första två åren med Blex visade även uppföljningar av den förändrade betygsskalan att en översyn var nödvändig. Uppföljningarna visade att sökande med gymnasieexamen behövde Blex för att kunna konkurrera om platserna till högskolan och att sökande med utländska betyg utan svenskt personnummer var överrepresenterade till vissa utbildningar.⁶

Översyn av fördelningar och åtgärder

År 2016 gjorde UHR en översyn av betygsfördelningar i antagningssystemet. Översynen visade att sökande med gymnasieexamen hade en betygsfördelning som var olik de flesta av betygssystemen i föreskrifterna. Det var till exempel en lägre andel sökande med gymnasieexamen som uppvisade höga meritvärden jämfört med flera av betygssystemen som fanns reglerade i föreskrifterna. Men det fanns även skillnader i fördelningen gällande lägre meritvärden där vissa utländska betygssystem hade en högre andel sökande med lägre meritvärden jämfört med sökande med gymnasieexamen.

I samband med översynen upptäckte UHR även ytterligare sex länder där en justering var nödvändig för att betygssystemet skulle stämma bättre överens med den svenska betygsfördelningen.

Översynen resulterade i nya omräkningstabeller för 25 länder samt EB och IB. Omräkningstabellerna trädde i kraft 1 januari 2017 och började gälla inför antagningen till höstterminen 2017.

Två omräkningar i föreskriften, för Bolivia och för Colombia, lämnades utan förändring. Dessa länder hade för litet betygsunderlag för en jämförelse samtidigt som de inte hade några sökande med maxbetyg i respektive betygssystem.

Omräkningstabellerna baserades på metoden fraktilekvivalering

I antagning till högskoleutbildning i Sverige, som sker på grundval av betyg, är utgångspunkten det meritvärde som den sökande har från sitt gymnasiebetyg. UHR valde fraktilekvivalering som metod vilket innebär att man jämför betygsfördelningarna i de två betygssystemen, det svenska och det utländska. Man antar att grupperna är likvärdiga med avseende på initial studieförmåga och

⁶ Gruppen sökande utan personnummer kan innehålla sökande med svenska betyg men dessa är i minoritet. Antagning till högre utbildning höstterminen 2016, ISBN 978-91-7561-037-5
<https://www.uhr.se/globalassets/uhr.se/publikationer/2016/analys-av-utfallet-av-genomford-antagningsomgang-hostterminen-2016-160930.pdf>.

intresse för högskolestudier och att utbildningarna är likvärdiga. Genom att använda en omräkningstabell utifrån en fraktilekvivalering kan däremot hänsyn enkelt tas till skevheter i hela fördelningen och betygen översättas så att de får samma fördelningar som det svenska underlaget.

De flesta omräkningarna i föreskriften har tidigare haft en modell där de utländska betygsskalornas maximala värde har "kapats" till ett värde som ska motsvara samma andel i det svenska betygssystemet som har maxbetyg, 20,00. Denna metod tar inte hänsyn till hur resten av betygsfördelningen ser ut.

Statistikunderlag som användes för omräkningstabellerna

UHR efterfrågade elevstatistik över betygsfördelningar från de länder som fanns representerade i föreskrifterna samt IB och EB. Det var dock ett flertal länder som inte kunde ge UHR statistik då denna typ av statistik inte samlades in i landet. För den svenska betygsfördelningen levererade Skolverket elevstatistik över betygsfördelningen för avgångselever med gymnasieexamen i Sverige uppdelad på typ av gymnasieprogram. För de läsår som användes för jämförelsen med utländska betygssystem, läsåren 2014 och 2015, hade avgångselever med en gymnasieexamen från högskoleförberedande program en genomsnittlig betygspoäng på 15,1 respektive 15,0. För 2016 var den genomsnittliga betygspoängen för avgångselever från samma program 14,6.⁷

För de internationella utbildningarna IB och EB användes elevstatistik över betygsfördelningen för avgångselever från naturvetenskapligt program. Den genomsnittliga betygspoängen för detta program var för de årskullar som användes i jämförelsen 15,9 för bägge årskullarna. För 2016 var motsvarande betygspoäng 15,6.⁸

För länder där UHR fick elevstatistik: Danmark, Frankrike, Island, Luxemburg och Åland, jämfördes den med svensk elevstatistik över betygsfördelningen för elever från högskoleförberedande program. För de 19 länder där elevstatistik inte kunnat erhållas eller inte kunde användas, användes istället betygsvärden från antagningssystemets bestandsregister. UHR är medveten om att den inte motsvarade betygsfördelningen för ett visst betygssystem men ansåg att den gick att använda genom att jämföra med svenska sökande med högskoleförberedande examen i samma register eftersom det är en tillräckligt bra uppskattning. Båda dessa grupper visar ett intresse för högre studier genom att de i högre utsträckning söker till högskolan och därför bör uppvisa liknande egenskaper.

För de internationella utbildningarna EB och IB genomfördes översynen på två sätt. För EB jämfördes elevstatistik från Europaskolan med elevstatistik över betygsfördelningen för elever med gymnasieexamen från naturvetenskapligt

⁷ Skolverket, Gymnasieskolan, betyg och studieresultat – riksnivå, tabell 2 A , <https://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/statistik-i-tabeller/gymnasieskola/betyg-och-studieresultat/betyg-och-studieresultat-i-gymnasieskolan-lasar-2013-14-1.228166>

⁸ Skolverket, Gymnasieskolan, betyg och studieresultat – riksnivå, tabell 2 A , <https://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/statistik-i-tabeller/gymnasieskola/betyg-och-studieresultat/betyg-och-studieresultat-i-gymnasieskolan-lasar-2014-15-1.243900>

program. För IB jämfördes elevstatistik över betygsfördelningen för elever från IB-skolor i Sverige med elevstatistik över betygsfördelningen för elever med gymnasieexamen från naturvetenskapligt program. Anledningen till att jämförelsen gjordes med det naturvetenskapliga programmet var att elever vid detta program visar ett liknande studieintresse och övergång till högskolan som elever vid internationella utbildningar. Det naturvetenskapliga programmet har den överlägset högsta andelen elever med toppbetyg.

Övergripande resultat

Tidigare antagningsstatistik visar att sökande med utländska betyg utan svenskt personnummer antogs i högre grad till utbildningar som kräver höga meritvärden jämfört med svenska sökande under perioden ht 2013 till ht 2016.⁹ Andelen med meritvärden över 20,0 ökade för sökande med utländska betyg under denna period. För sökande med omräkningar reglerade i föreskriften var resultatet liknande vilket motiverade en ändring av omräkningarna.

Eftersom ändringen gjordes främst för att unga sökande med gymnasieexamen inte skulle missgynnas när kvotgruppen Blex upphörde, är det viktigt att undersöka om antalet antagna 19-åringar med svenska betyg har påverkats av att Blex upphört samtidigt som omräkningarna förändrats för vissa utländska betyg.

Översynen av betygsfördelningarna 2016 visade på skevheter i fördelningen för fler länder än de som tidigare var reglerade i UHR:s föreskrifter. Det innebar att föreskrifterna utökades med ytterligare länder. Därför visas resultat för de länder som hade föreskrivna beräkningar innan höstterminen 2017 samt resultat för de nya länderna och ett resultat där samtliga förändrade omräkningar finns med.

⁹ Gruppen sökande utan personnummer kan innehålla sökande med svenska betyg men dessa är i minoritet. Antagning till högre utbildning höstterminen 2016, ISBN 978-91-7561-037-5
<https://www.uhr.se/globalassets/uhr.se/publikationer/2016/analys-av-utfallet-av-genomford-antagningsomgang-hostterminen-2016-160930.pdf>

Tabell 1. Andel antagna totalt ht 2014 till ht 2017 per åldersgrupp med svenska betyg och sökande med förändrade omräkningstabeller.

Åldersgrupp samt förändrade omräkningar	HT2013, antagna totalt	HT2014, antagna totalt	HT 2015, antagna totalt	HT 2016, antagna totalt	HT2017, antagna totalt
19 år eller yngre, svenska betyg	73%	71%	74%	77%	79%
20 år, svenska betyg	73%	72%	73%	77%	79%
21 år, svenska betyg	74%	73%	74%	79%	81%
22 år, svenska betyg	75%	74%	75%	79%	81%
Alla med förändrade omräkningstabeller	78%	77%	78%	80%	77%
Omräkningstabeller införda 2017	78%	77%	78%	80%	78%
Endast de som hade omräkningar sedan tidigare	75%	75%	77%	80%	77%
Samtliga sökande	72%	71%	72%	74%	76%

På totalnivå kan inte UHR se att 19-åringarna påverkats negativt av att Blex upphörde att gälla.

En något högre andel sökande antogs ht 2017 (76 %) jämfört med ht 2016 (74 %). Andelen antagna har ökat i alla åldersgrupper där det finns sökande med gymnasieexamen men minskat för sökande med förändrade omräkningstabeller.

Totalt antogs 77 procent av de sökande som fått förändrade omräkningstabeller. Bland samtliga sökande var det 76 procent som antogs. För sökande med tidigare omräkningar var det 78 procent som antogs, att jämföra med höstterminen 2016 då 80 procent antogs. Det är en lägre andel av sökande med förändrade omräkningstabeller som antagits höstterminen 2017, men andelen är fortfarande högre än andelen av samtliga sökande.

Ett annat sätt att ta reda på om vissa sökandegrupper antas i högre eller lägre grad än andra är att använda kvoten antagna/sökande. Kvoten beskriver förhållandet mellan den del som gruppen utgör av samtliga sökande och samtliga antagna. Ett resultat på 1,0 innebär att det är jämvikt mellan andelen antagna och andelen sökande. Det är lika många antagna i gruppen som gruppens andel av samtliga sökande i en antagningsomgång. Ett resultat över 1.0 innebär att gruppen antas i högre utsträckning än den andel av samtliga sökande som gruppen utgör.

Tabell 2. Kvot antagna första urvalet ht 2013 till ht 2017 per åldersgrupp för sökande med svenska betyg och per sökande med förändrade omräkningar.

Åldersgrupp samt förändrade omräkningar		Termin				
		HT2013	HT2014	HT 2015	HT 2016	HT2017
19 år eller yngre	% av sök	8,9%	8,1%	7,3%	7,1%	6,9%
	Ant/sök	1,00	1,00	1,02	1,03	1,03
20 år	% av sök	8,7%	8,3%	7,5%	7,1%	6,9%
	Ant/sök	1,00	1,01	1,02	1,04	1,04
21 år	% av sök	8,7%	8,3%	8,2%	7,4%	7,1%
	Ant/sök	1,02	1,03	1,03	1,06	1,06
22 år	% av sök	8,3%	8,3%	8,1%	8,0%	7,3%
	Ant/sök	1,04	1,05	1,04	1,06	1,06
Samtliga med svenska betyg	% av sök	95,3%	95,1%	94,8%	94,4%	94,0%
	Ant/sök	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Alla förändrade omräkningstabeller	% av sök	2,4%	2,5%	2,8%	3,0%	3,1%
	Ant/sök	1,08	1,09	1,08	1,07	1,01
Omräkningstabeller införda 2017	% av sök	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
	Ant/sök	1,04	1,06	1,07	1,07	1,01
Endast de som hade omräkningar sedan tidigare	% av sök	2,1%	2,3%	2,5%	2,7%	2,8%
	Ant/sök	1,08	1,10	1,08	1,07	1,02

Utfallet efter ändringen visar att ändringen av omräkningstabellerna gett resultat. På totalen har alla åldersgrupper mellan 19-22 samma kvot som ht 2016. Som ett exempel utgjorde de som är 19 år eller yngre 6,9 procent av samtliga sökande men det var 7,1 procent som antogs ht 2017, vilket ger en kvot på 1,03. Sökande med förändrade omräkningstabeller har en kvot som ligger närmare kvoten för de med svenska betyg på totalen. Kvoten är fortfarande över 1,0 vilket innebär att gruppen på totalen får en större andel antagna än gruppen utgör av de sökande men den är nu mer balanserad.

Största förändringen är för sökande med meriter från Finland

Ändringen av omräkningstabeller gjordes för de flesta betygssystemens omräkningar i UHR:s föreskrifter. Det var bara två länders omräkningar som inte ändrades. Dessa länder hade för få sökande i beståndsregistret samtidigt som de inte hade några sökande med maxbetyg.

Antalet som söker med meriter från länder/utbildningar som har fått förändrade omräkningstabeller skiljer sig mellan de olika betygssystemen. En del länder hade färre än tio sökande till ht 2017 medan andra hade flera tusen sökande. När det är få sökande kan små förändringar få stort genomslag. Nedan visas därför resultat för de länder/utbildningar som totalt hade fler än 500 sökande till ht 2017.

Tabell 3. Andel antagna av sökande totalt ht 2013 till ht 2017, per meritland.

Meriter från	HT2013	HT2014	HT 2015	HT 2016	HT2017
Åland	82%	80%	80%	85%	85%
Danmark	69%	63%	68%	73%	73%
Finland	76%	77%	77%	78%	69%
IB	85%	83%	84%	86%	85%
Norge	68%	69%	68%	68%	71%
Övriga, ändrad omräkning	75%	73%	74%	77%	78%
Övriga, oförändrad omräkning	73%	71%	72%	75%	78%
Sverige	72%	70%	72%	74%	76%
Samtliga sökande	72%	71%	72%	74%	76%

Totalt sett är förändringarna relativt små förutom för sökande med finländska meriter. Endast 69 procent av de sökande med gymnasial utbildning från Finland där omräkningstabellerna förändrats antogs till höstterminen 2017. Till höstterminen 2016 var det 78 procent i denna grupp som antogs.

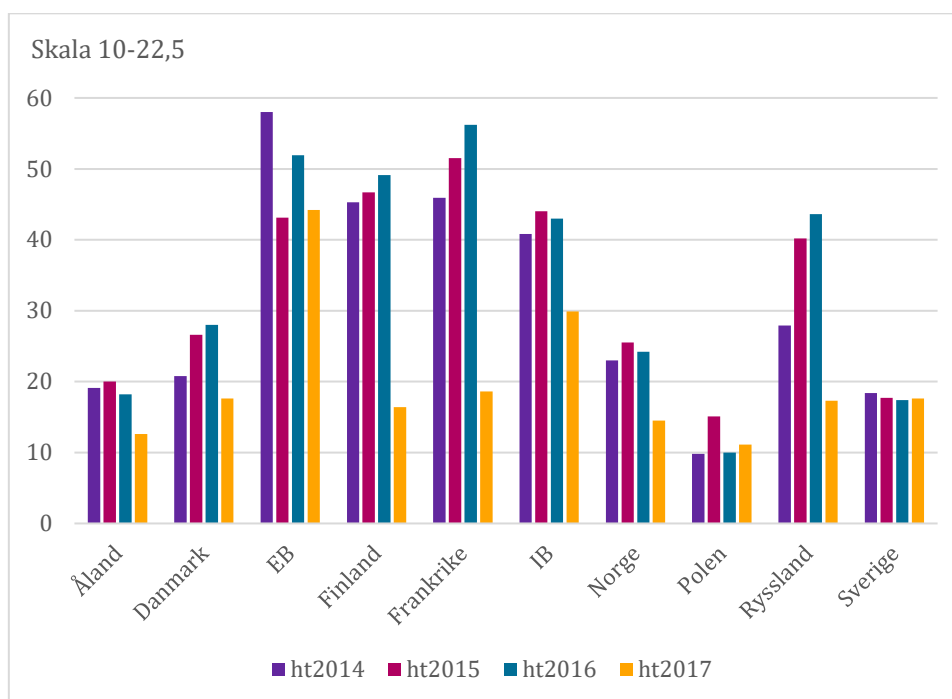
Sökande med utländska betyg där det inte finns specificerade omräkningstabeller får en rak översättning av sitt genomsnittsbetyg från utbildningen till ett preliminärt meritvärde i skala 10-20,00. De har en oförändrad omräkning men har antagits i högre utsträckning jämfört med tidigare år. Det ger indikationer om vikten av att se över även andra betygssystem

Att andelen antagna med finländska meriter uppvisar den största förändringen beror troligtvis på att många sökande med finländska meriter söker utbildningar i Sverige som kräver höga meritvärden för att antas. De är alltså en utvald grupp men det skiljer sig mellan finländska sökande med svenska som modersmål och finländska sökande med finska som modersmål. Dessa sökande har olika betygskoder i antagningssystemet. Det visar sig i analysen att sökande med svenska som modersmål visar ett sökmönster som är något mer likt de svenska sökande, det vill säga att de söker till flera olika typer av utbildningar som inte alltid har hög, om någon konkurrens alls, medan sökande med finska som modersmål främst söker sig till utbildningar med hög konkurrens och som kräver ett högt meritvärde. Vid första översynen syntes inga skillnader vad gäller betygsfördelningen. Båda betygskoderna hade en fördelning som låg över fördelningen för svenska sökande med gymnasieexamen. Vid förändringen av omräkningstabellerna jämfördes dessa grupper tillsammans eftersom de har samma betygssystem, vilket kan ha medfört att omräkningen påverkats av en högre andel höga meritvärden från sökande med finska som modersmål. Det finländska betygssystemet behöver analyseras mer i detalj vad gäller betygsutfärdande i enskilda ämnen från finskspråkiga respektive svenskspråkiga gymnasieskolor i Finland.

Meritvärden över tid

Tidigare trendrapporter har beskrivit att andelen med meritvärden över 20,00 ökade för sökande utan svenskt personnummer de senaste antagningsomgångarna.¹⁰ Hur ser det ut för de som har förändrade omräkningstabeller?

Figur 1. Andel med meritvärden över 20,00 i BI, per meritland samt svenska sökande 19-22 år.

Figuren visar länder med minst tvåhundra sökande ht 2017, förutom betyg från Europaskolan. Dessa är med eftersom de har svenska elever. För meriter från Sverige visas resultat för sökande som åldersmässigt tillhör GY11 (19 år ht 2014, 19-20 ht 2015, 19-21 ht 2015 och 19-22 ht 2017). Det kan finnas sökande med betyg enligt äldre läroplaner men dessa bör vara få till antalet.

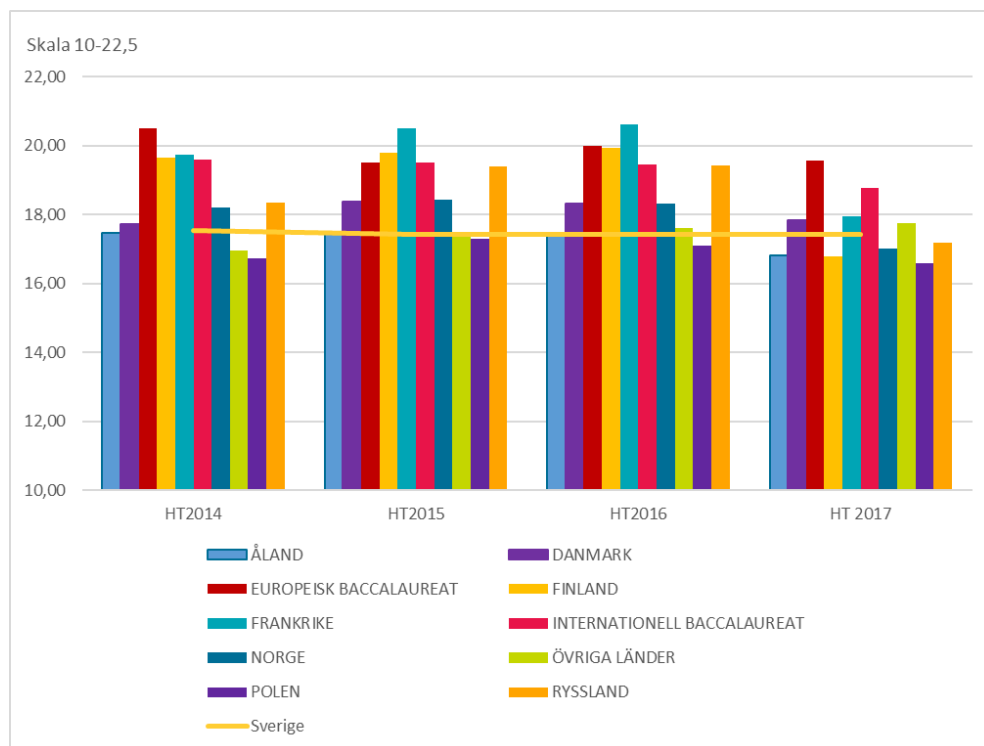
Figuren ger en mer nyanserad bild av hur meritvärden kan fördela sig beroende på vilket land/utbildning meriterna kommer ifrån. Den visar att de flesta av dessa utbildningar hade en högre andel med värden över 20,00 jämfört med sökande med svenska meriter före ht 2017, men efter förändringen av omräkningstabellerna har bilden ändrats. Danmark, Frankrike, IB och EB har samma eller högre andel meritvärden över 20,0 som sökande med GY11-betyg. Samtliga av dessa länder jämfördes med hjälp av elevstatistik över betygsfördelningen för respektive utbildning och svensk elevstatistik över

¹⁰ Antagning till högre utbildning höstterminen 2016, ISBN 978-91-7561-037-5
https://www.uhr.se/globalassets/_uhr.se/publikationer/2016/analys-av-utfallet-av-genomford-antagningsomgang-hostterminen-2016-160930.pdf

betygsfördelningen för elever från högskoleförberedande program. För EB och IB användes endast svensk elevstatistik för det naturvetenskapliga programmet. Polen har under perioden haft lägst andel meritvärden över 20,0. Denna andel har ökat något till ht 2017. För detta utbildningssystem användes antagningssystemets bestandsregister som utgångspunkt för jämförelsen.

Tittar vi på medianvärdet får vi ytterligare en bild av hur meritvärdena har utvecklats över åren.

Figur 2. Medianvärdet för meritvärden i B1 vid första urvalet bland sökande per ursprung på merit.

I figuren ovan finns övriga länder med. Sveriges medianvärde visas som en linje. Medianvärdet för Sverige var något högre ht 2014 men ligger sedan ht 2015 på 17,44, det vågräta strecket. Denna bild visar med tydlighet skillnaden mellan svenska sökande och sökande med betyg från utländska betygssystem under perioden. Polen är det land som visar det lägsta medianvärdet, följt av Finland. Ett medianvärde kan dock vara ett vanskligt mått när det är grupper med få individer eftersom detta mått endast visar det mittersta värdet.

Utbildningar med hög konkurrens

Den tillfälliga urvalsgruppen Blex innebar att sökande med gymnasieexamen kunde konkurrera med sitt meritvärde både i BI och i urvalsgruppen Blex. Den tredjedel av platserna som enligt bilaga 3 i högskoleförordningen ska föras över från BII till BI, fördelades mellan BI och Blex i proportion till antalet sökande. Sökande med gymnasieexamen genererade inga platser i BI men deltog ändå i urvalsgruppen.

Till höstterminen 2016 hade gruppen sökande som genererade platser till urvalsgruppen Blex ökat med 50 procent jämfört med ht 2015, vilket innebar att Blex fick fler platser. Deras möjligheter att antas till utbildningar som krävde höga meritvärden hade förbättrats.¹¹ Har detta förändrats i och med att Blex tagits bort?

Läkarprogram

Till läkarprogrammet ht 2017 har andelen antagna ökat i alla åldersgrupper medan andelen antagna minskat i gruppen med utländska meriter. Detta tyder på att sökande med GY11-meriter inte påverkats negativt av att Blex upphört. Sannolikt beror det delvis på att omräkningarna av utländska förutbildningar anpassades till den svenska GY-11 betygsskalan.

Sökande med utländska meriter utgör 9 procent av samtliga sökande ht 2017. Till största delen består denna grupp av sökande med förändrad omräkning.

¹¹ Antagning till högre utbildning höstterminen 2016, ISBN 978-91-7561-037-5
https://www.uhr.se/globalassets/_uhr.se/publikationer/2016/analys-av-utfallet-av-genomford-antagningsomgang-hostterminen-2016-160930.pdf

Tabell 4. Andel antagna av de sökande till Läkarprogram ht 2013- ht 2017, per åldersgrupp och utländska meriter.

Ålder och utländska meriter	Andel av sökande i gruppen som antagits				
	HT2013	HT2014	HT 2015	HT 2016	HT2017
19 år eller yngre	14%	11%	15%	15%	20%
20 år	12%	12%	11%	13%	14%
21 år	13%	10%	11%	12%	13%
22 år	12%	10%	12%	13%	16%
23-	15%	14%	15%	14%	16%
Utländska meriter	19%	22%	27%	30%	18%
Samtliga sökande	14%	13%	15%	15%	16%

Andelen antagna till läkarutbildningen har de senaste höstterminerna legat ganska stabil, förutom för de första 19-åringarna med gymnasieexamen som sökte till högskolan, ht 2014. Ht 2013 var det 14 procent av sökande, högst 19 år med svenska meriter som antogs till läkarutbildningen. Ht 2014, sjönk andelen till 11 procent. Ht 2015 ökade andelen till 15 procent och låg kvar på samma nivå ht 2016. Till ht 2017, när Blex tagits bort, har andelen antagna av sökande 19 år eller yngre ökat till 20 procent. För 20-åringarna var andelarna mellan 12 och 14 procent. För 21-åringarna var andelarna mellan 10 och 13 procent. För 22-åringar var andelarna mellan 10 och 13 procent ht 2013 till 2016. Ht 2017 ökade andelen till 16 procent. Det är också här vi hittar den första kullen sökande med gymnasieexamen (födda 1995). För de som var 23 år gamla, vilka främst har meriter från äldre läroplaner, var andelen antagna mellan 14 och 16 procent. Sökande med utländska meriter är den grupp som hade den absolut högsta andelen antagna till läkarutbildningen under den aktuella perioden fram till ht 2017. Denna sökandegrupp hade andelar mellan 19 och 30 procent under perioden ht 2013 till ht 2016, men till ht 2017 sjönk andelen till 18 procent. En minskning med 12 procentenheter. Det är fortfarande en högre andel bland de med utländska meriter som antas till läkarprogram än andelen antagna av samtliga sökande (18 procent jämfört med 16 procent).

För samtliga åldersgrupper där det finns en majoritet av sökande med gymnasieexamen, 19-22 år, har andelen antagna ökat. Det tyder på att sökande med GY11-meriter inte påverkats negativt av att Blex tagits bort.

Den åldersgrupp som visar den största ökningen är sökande yngre än 19 år. Till höstterminen 2016 var det inga sökande bland 19-åringarna som antogs till läkarprogrammet i urvalsgruppen BI. Till ht 2017 antogs över 70 procent bland de yngsta sökande i BI, en ökning med fem procentenheter jämfört med andelen antagna i Blex ht 2016. För den första årskullen med gymnasieexamen, som nu är 22 år gamla, har andelen antagna ökat med tre procentenheter vilket tyder på att även denna sökandegrupp klarar att konkurrera om platser vid läkarutbildningen.

Tittar vi närmare på varifrån de utländska meriterna kommer ser vi att det skiljer sig åt mellan ursprung på meriterna.

Tabell 5. Andel antagna av sökande som antagits till läkarprogram i första urvalet ht 2013-ht2017, uppdelat per ursprung på merit.

Meriter från	HT2013	HT2014	HT 2015	HT 2016	HT2017
Åland	0%	29%	22%	46%	42%
Danmark	0%	0%	0%	33%	11%
Finland	29%	42%	46%	38%	16%
IB	25%	18%	14%	25%	18%
Norge	0%	11%	13%	21%	8%
Övriga, ändrad omräkning	15%	13%	23%	27%	22%
Övriga, oförändrad omräkning	10%	9%	15%	18%	20%
Sverige	14%	12%	14%	14%	16%
Samtliga sökande	14%	13%	15%	15%	16%

Av tabellen ovan framgår att andelen antagna minskat i alla grupper som inte har svenska meriter, förutom för sökande med utländska meriter med oförändrad omräkning. Minskningarna är stora för Danmark, Finland och Norge, men sökande från Danmark (9 sökande), Norge (12 sökande) och Åland (12 sökande) är så få att små förändringar får stort genomslag. För Finland är förändringen mer reell. Sökande från Finland med förändrade omräkningstabeller är den enskilt största gruppen sökande till läkarprogrammet efter de med svenska meriter. Trots nedgången är dock andelen antagna med finländska meriter lika stor ht 2017 som den var av samtliga sökande (16 respektive 16 procent). För sökande med meriter från IB antas dessa fortfarande i högre utsträckning än genomsnittet till läkarprogrammet (18 procent jämfört med 16 procent av samtliga sökande). Övriga betygssystem med förändrad omräkning har minskat med 5 procentenheter men dessa sökande antas i högre utsträckning jämfört med genomsnittet (22 procent jämfört med 16 procent av samtliga sökande). För sökande med svenska meriter har andelen antagna ökat med två procentenheter.

För sökande där det inte skett någon förändring av omräkningen har andelen antagna ökat med två procentenheter.

Genom att använda den tidigare beskrivna kvoten antagna/sökande kan vi undersöka om vissa sökandegrupper antagits i högre eller lägre utsträckning.

Tabell 6. Åldersfördelning bland sökande och antagna med svenska meriter och fördelning av sökande och antagna med utländska meriter till läkarprogram.

Program		Läkarprogram				
Termin		HT2013	HT2014	HT 2015	HT 2016	HT2017
19 år eller yngre	% av sök	28%	29%	24%	24%	24%
	Ant/sök	1,04	0,87	1,00	1,01	1,19
20 år	% av sök	18%	17%	17%	16%	15%
	Ant/sök	0,84	0,98	0,77	0,82	0,86
21 år	% av sök	12%	11%	11%	11%	11%
	Ant/sök	0,90	0,81	0,76	0,79	0,79
22 år	% av sök	8%	8%	8%	8%	8%
	Ant/sök	0,87	0,77	0,84	0,83	0,98
23 år och äldre	% av sök	29%	29%	32%	31%	33%
	Ant/sök	1,07	1,12	1,04	0,94	0,97
Alla förändrade omräkningstabeller	% av sök	4%	4%	6%	7%	6%
	Ant/sök	1,72	2,28	2,20	2,21	1,07
Samtliga med utländska meriter	% av sök	5%	6%	8%	9%	9%
	Ant/sök	1,35	1,75	1,86	1,92	1,11

Tabellen visar att de yngsta sökande (upp till och med 20 år) klarade konkurrensen bättre till läkarprogrammet ht 2017 jämfört med ht 2016. Till ht 2017 var andelen sökande 19 år eller yngre, 24 procent av samtliga sökande men det var 29 procent av denna åldersgrupp som antogs vilket ger en kvot över 1,0. För övriga åldersgrupper ligger kvoten under 1,0. Bland övriga åldersgrupper är det åldersgruppen med 22-åringar där kvoten ökat mest. Det är också där de äldsta med gymnasieexamen finns, födda 1995. Denna grupp hade under de första åren med Blex svårare att bli antagen då den inte genererade tillräckligt med platser i Blex i kombination med de lägre meritvärden som den nya läroplanen och skalan A-F medförde. Denna grupp antogs dock i högre utsträckning ht 2016 (de var då 21 år) vilket sannolikt berodde på att denna grupp kunde konkurrera om de utökade antal platser som fler sökande i Blex genererade. Ht 2017 har denna grupp fortsatt att öka sin kvot vilket indikerar att denna första grupp fortfarande kan konkurrera om platserna trots att Blex är borta.

Sökande som fått nya omräkningstabeller har under perioden ht 2013 till ht 2016 antagits i mycket hög utsträckning. Gruppens kvoter har legat över 1.0 under hela perioden men har de senaste tre åren legat över 2.0. Ht 2016 utgjorde gruppen 6 procent av samtliga sökande men deras andel av de antagna utgjorde 15 procent vilket ger en kvot på 2,21. Ht 2017 sjönk kvoten till 1,07 vilket innebär att gruppen fortfarande antas i högre utsträckning än den andel de utgör av samtliga sökande men kvoten är mer balanserad.

Sökande med oförändrad omräkning antogs också i högre utsträckning ht 2016 än sin andel av samtliga sökande, dock inte i lika hög utsträckning som övriga sökande med utländska meriter. Sökande med oförändrad omräkning har antagits i högre grad ht 2017 vilket kvoten 1,22 visar på. En förklaring till detta

kan vara att sökande med utländska meriter är en utvald grupp. Det är en grupp som består i högre grad av sökande med höga meritvärden.

Liknande resultat uppvisas för andra utbildningar med hög konkurrens men fördelningen av de sökande ser lite annorlunda ut.

Juristprogram

Även till juristprogrammet har andelen antagna legat ganska stabilt.

Sökande med utländska meriter utgör 4 procent av samtliga sökande ht 2017. Bland dessa sökande har sökande med förändrad omräkning den största andelen sökande där Finland och IB utgör de största grupperna.

Tabell 7. Andel antagna av sökande som antagits till juristprogram i första urvalet ht 2013-ht 2017, per åldersgrupp och utländska meriter.

Ålder och utländska meriter	Andel av sökande i gruppen som antagits				
	HT2013	HT2014	HT 2015	HT 2016	HT2017
19 år eller yngre	12%	9%	10%	13%	15%
20 år	11%	12%	12%	12%	13%
21 år	11%	11%	13%	11%	10%
22 år	11%	9%	11%	12%	10%
23-	10%	9%	11%	11%	12%
Utländska meriter	23%	24%	24%	23%	17%
Samtliga sökande	12%	10%	12%	12%	13%

Antagna i åldersgruppen 19 år eller yngre har legat mellan 9 och 13 procent mellan ht 2013 och 2016 med den lägsta andelen ht 2014 när den första årskullen med gymnasieexamen (födda 1995) sökte till högskolan för första gången. Till ht 2017 var andelen antagna 15 procent, vilket är en ökning med två procentenheter jämfört med ht 2016. För de som var 20 år var andelarna mellan 11 och 12 procent och ökade ht 2017 till 13 procent. 21-åringarnas andelar var mellan 11 och 13 procent fram till ht 2016 och sjönk till 10 procent ht 2017. För 22-åringarna var andelarna mellan 9 och 11 procent mellan ht 2013 och ht 2016. Ht 2017 ökade andelen till 12 procent. Sökande med utländska meriter hade under perioden ht 2013 till ht 2017 andelar mellan 23 och 24 procent. Deras andel sjönk med 6 procentenheter till 17 procent ht 2017. Även här är denna andel fortfarande större än andelen antagna bland samtliga sökande (17 procent jämfört med 13 procent av samtliga sökande)

Precis som till läkarprogram fördelar sig de antagna till detta utbildningsprogram med utländska meriter olika beroende på varifrån den utländska meriten kommer.

Tabell 8. Andel antagna av sökande som antagits till juristprogram i första urvalet ht 2013-ht2017, uppdelat per ursprung på merit.

Meriter från	HT2013	HT2014	HT 2015	HT 2016	HT2017
Åland	24%	29%	24%	23%	18%
Danmark	25%	40%	29%	0%	0%
Finland	28%	38%	39%	31%	16%
IB	23%	25%	23%	22%	25%
Norge	0%	0%	0%	22%	9%
Övriga, ändrad omräkning	22%	20%	13%	14%	8%
Övriga, oförändrad omräkning	13%	8%	12%	15%	14%
Sverige	12%	10%	12%	12%	13%
Samtliga sökande	12%	10%	12%	12%	13%

Denna tabell visar en något annan bild. Andelen antagna med utländska meriter har minskat i alla grupper förutom för sökande med betyg från IB. Denna grupp har ökat med 3 procentenheter. Minskningarna är stora för Finland och Norge, men även för Åland. Sökande från Norge (11 sökande) och Åland (28 sökande) är dock få vilket kan medföra att små förändringar får stort genomslag. På samma sätt som till läkarprogrammet är sökande från Finland med förändrad omräkning den enskilt största gruppen sökande till juristprogrammet efter de med svenska meriter, vilket gör minskningen som skett för dessa sökande mer reell. Trots nedgången är dock andelen antagna med finländska meriter större ht 2017 än den var av samtliga sökande (16 respektive 13 procent).

Övriga betygssystem med förändrad omräkning har minskat med sex procentenheter och antas i lägre utsträckning jämfört med genomsnittet (8 procent jämfört med 13 procent av samtliga sökande) Denna grupp har dock relativt få sökande (48 sökande) vilket gör att resultatet bör tolkas med försiktighet och har tidigare år legat mellan 14 procent till 22 procent. För sökande med meriter från IB är det en större andel som antas ht 2017 jämfört med ht 2016 (25 procent jämfört med 22 procent). De antas fortfarande i högre utsträckning jämfört med samtliga sökande (25 procent jämfört med 13 procent av samtliga sökande).

Tabell 9. Åldersfördelning bland sökande och antagna med svenska meriter och fördelning av sökande och antagna med utländska meriter till juristprogram.

Program		Juristprogram				
Termin		HT2013	HT2014	HT 2015	HT 2016	HT2017
19 år eller yngre	% av sök	25%	28%	23%	23%	22%
	Ant/sök	1,04	0,86	0,86	1,11	1,20
20 år	% av sök	20%	18%	18%	17%	17%
	Ant/sök	0,97	1,20	1,03	0,98	1,02
21 år	% av sök	15%	13%	14%	13%	13%
	Ant/sök	0,94	1,05	1,12	0,93	0,80
22 år	% av sök	10%	9%	10%	10%	9%
	Ant/sök	0,95	0,89	0,90	1,01	0,81
23 år och äldre	% av sök	26%	29%	32%	33%	36%
	Ant/sök	0,25	0,88	0,94	0,86	0,95
Alla förändrade omräkningstabeller	% av sök	3%	2%	3%	3%	3%
	Ant/sök	2,05	2,75	2,34	2,01	1,40
Samtliga med utländska meriter	% av sök	3%	3%	4%	4%	4%
	Ant/sök	2,02	2,27	2,03	1,85	1,33

För juristprogrammet liknar mönstret läkarprogrammet. Även till juristprogrammet antogs sökande med omräkningstabeller i mycket hög utsträckning under perioden ht 2013 till ht 2016. De yngsta med svenska meriter (19 år och yngre) har till ht 2017 antagits i högre utsträckning jämfört med ht 2016 och sökande med förändrade omräkningstabeller har antagits i lägre utsträckning. För sökande med oförändrad omräkning har denna grupp antagits i lägre utsträckning jämfört med ht 2016, men de antas fortfarande i högre utsträckning än den andel de utgör av samtliga sökande. Denna grupp utgör dock en liten andel av samtliga sökande.

Psykologprogram

Psykologprogrammen uppvisar även de en stabilitet i andelen antagna per åldersgrupp och utländska meriter men det är en mindre andel av de sökande som har antagits jämfört med ovan beskrivna program. Andelen antagna ligger mellan 8 och 9 procent ht 2013 till ht 2017.

Sökande med utländska meriter utgör 5 procent av samtliga sökande till dessa program ht 2017. Som tidigare utgörs en större andel av sökande med förändrad beräkning där Finland och IB är de största enskilda grupperna. bland sökande med utländska meriter.

Tabell 10. Andel antagna till psykologprogram ht 2013-ht 2017, per åldersgrupp och utländska meriter.

Ålder och utländska meriter	Andel av sökande i gruppen som antagits				
	HT2013	HT2014	HT 2015	HT 2016	HT2017
19 år eller yngre	6%	5%	6%	6%	5%
20 år	6%	6%	7%	6%	7%
21 år	7%	7%	6%	8%	6%
22 år	6%	6%	7%	7%	7%
23-	11%	9%	9%	10%	10%
Utländska meriter	15%	13%	14%	16%	11%
Samtliga sökande	9%	8%	8%	9%	8%

Tabellen visar att åldersgruppen 19 år eller yngre har legat mellan 5 och 6 procent mellan ht 2013 och 2016, med de lägsta andelarna ht 2014 och ht 2017. För de som var 20 år var andelarna mellan 6 och 7 procent mellan ht 2014 och ht 2017. Andelarna för de som var 21 år har under perioden legat mellan 6 och 8 procent. Till ht 2017 sjönk andelen från 8 procent ht 2016 till 6 procent. För 22-åringarna var andelarna mellan 6 och 7 procent mellan ht 2013 och ht 2016 och ligger ht 2017 kvar på samma andel, 7 procent, som ht 2016. Sökande med utländska meriter hade under perioden ht 2013 till ht 2016 andelar mellan 13 och 16 procent. Deras andel sjönk med 5 procentenheter till 11 procent ht 2017. Även här är denna andel fortfarande större än andelen antagna bland samtliga sökande (11 procent jämfört med 8 procent av samtliga sökande).

Hur ser fördelningen ut baserat på ursprung på de utländska meriterna för sökande till psykologprogrammet?

Tabell 11. Andel antagna av sökande som antagits till psykologprogram i första urvalet ht 2013-ht2017, uppdelat per ursprung på merit.

Meriter från	HT2013	HT2014	HT 2015	HT 2016	HT2017
Åland	0%	0%	6%	13%	13%
Danmark	5%	10%	12%	11%	9%
Finland	18%	25%	21%	28%	11%
IB	16%	12%	14%	18%	12%
Norge	19%	19%	12%	17%	7%
Övriga, ändrad omräkning	16%	10%	20%	16%	10%
Övriga, oförändrad omräkning	14%	6%	8%	8%	11%
Sverige	8%	7%	8%	8%	8%
Samtliga sökande	9%	8%	8%	9%	8%

Tabellen visar att andelen antagna med utländska meriter har minskat i de flesta grupper men ligger på samma andel för Åland och har ökat för sökande som inte fått en förändrad värdering. De största förändringarna uppvisar Finland och Norge följt av IB och övriga sökande med förändrad beräkning. Trots nedgången är dock andelen antagna, förutom för sökande med meriter från Norge, större ht

2017 än den var av samtliga sökande (dessa grupper har andelar över 8 procent som var andelen antagna bland samtliga sökande). Sökande med meriter från Norge har minskat med 10 procentenheter från 17 procent ht 2016 till 7 procent ht 2017.

Tabell 12. Åldersfördelning bland sökande med svenska meriter och fördelning av sökande och antagna med utländska meriter till psykologprogram.

Program		Psykologprogrammet				
Termin		HT2013	HT2014	HT 2015	HT 2016	HT2017
19 år eller yngre	% av sök	17%	17%	14%	13%	12%
	Ant/sök	0,68	0,68	0,76	0,71	0,60
20 år	% av sök	15%	14%	13%	12%	12%
	Ant/sök	0,75	0,81	0,85	0,69	0,84
21 år	% av sök	13%	13%	13%	12%	11%
	Ant/sök	0,84	0,92	0,82	0,87	0,68
22 år	% av sök	11%	10%	11%	11%	10%
	Ant/sök	0,67	0,81	0,86	0,83	0,80
23 år och äldre	% av sök	40%	41%	45%	48%	50%
	Ant/sök	1,30	1,20	1,12	1,13	1,21
Alla förändrade omräkningstabeller	% av sök	3%	3%	3%	4%	3%
	Ant/sök	1,84	2,07	2,06	2,38	1,27
Samtliga med utländska meriter	% av sök	3,5%	3,2%	3,8%	3,9%	3,8%
	Ant/sök	2,02	2,27	2,03	1,85	1,33

Andelen av samtliga sökande till psykologprogrammet i åldern 19 år eller yngre, har minskat från 17 procent till 12 procent sedan ht 2013. Sökande till psykologprogram som är yngre än 19 år har även antagits i lägre utsträckning till programmet jämfört med tidigare år. Ht 2017 utgjorde denna åldersgrupp 12 procent av samtliga sökande men det var 7 procent som antogs, vilket ger kvoten 0,6. Det är den lägsta kvoten under perioden. Det är en hög andel sökande som är 23 år och äldre. Denna andel har ökat de senaste åren och uppgår ht 2017 till hälften av samtliga sökande. Denna åldersgrupp uppvisar även en större andel av samtliga sökande som antas till psykologprogrammet, 61 procent, vilket ger en kvot på 1,21. Gruppen antas alltså i högre utsträckning till psykologprogram, till skillnad från övriga utbildningar som presenteras här där åldersgruppen antas i lägre utsträckning än den andel gruppen utgör av samtliga sökande. I denna åldersgrupp finns det få sökande med gymnasieexamen.

För sökande med förändrade omräkningstabeller följer psykologprogrammet tidigare mönster. Kvoten antagna/sökande ökade från 1,84 ht 2013 till 2,38 ht 2016 för att minska till 1,27 ht 2017. Gruppen antas till ht 2017 i lägre utsträckning jämfört med tidigare, men antas alltså fortfarande i högre utsträckning än sin andel av samtliga sökande. För sökande med utländska meriter som inte fått omräkningstabeller visar tabellen att denna grupp utgör en liten del, mindre än två procent, av samtliga sökande till programmet. Kvoten antagen per sökande för denna grupp pendlade under perioden mellan 0,83 och

1,52. Ht 2017 är kvoten 1,31 vilket innebär att även denna grupp antas i högre utsträckning än sin andel av samtliga sökande.

Tandläkarprogram

Antalet sökande till tandläkarprogram är inte lika många som till läkarprogrammet, cirka 2 300 jämfört med cirka 7 400 sökande till läkarprogrammet ht 2017. Det är dock en större andel sökande med utländska meriter som söker till tandläkarprogrammet jämfört med utbildningarna ovan. 11 procent av samtliga sökande till tandläkarprogram har utländska meriter ht 2017 jämfört med 9 procent till läkarprogram.

Till skillnad mot de andra utbildningar vi presenterat här skiljer sig fördelningen bland sökande med utländska meriter. Till tandläkarprogrammen finns den största andelen sökande med utländska meriter bland sökande med oförändrad beräkning (6,5 procent). Syrien, som har oförändrad beräkning, följt av Finland är de två enskilda grupper med flest sökande (62 respektive 53 sökande).

Tabell 13. Andel antagna av sökande som antagits till tandläkarprogram i första urvalet ht 2013-ht 2017, per åldersgrupp och utländska meriter.

Ålder och utländska meriter	HT2013	HT2014	HT 2015	HT 2016	HT2017
19 år eller yngre	9%	7%	9%	12%	12%
20 år	6%	7%	8%	12%	10%
21 år	9%	9%	9%	9%	13%
22 år	11%	11%	9%	7%	12%
23-	15%	14%	13%	12%	12%
Utländska meriter	14%	14%	18%	15%	13%
Samtliga sökande	10%	10%	10%	12%	12%

Tabellen visar att andelen antagna till tandläkarprogrammen inte har legat riktigt lika stabilt över åren som övriga presenterade utbildningar. För de som är 19 år eller yngre låg andelen antagna mellan ht 2013 och ht 2015 mellan 7 och 9 procent med den lägsta andelen, 7 procent, ht 2014, den första gången 19-åringar med gymnasieexamen sökte till högskolan. Till ht 2016 steg andelen till 12 procent. Till ht 2017, när Blex är borttagen, ligger denna andel kvar på samma nivå. För 20-åringarna steg andelarna från 6 till 12 procent mellan ht 2013 till ht 2016 men sjönk därefter till 10 procent ht 2017. För 21-åringarna låg andelarna på 9 procent mellan ht 2013 till ht 2016 men ökade ht 2017 till 13 procent. 22-åringarnas andelar sjönk från 11 procent till 9 procent ht 2015 och sjönk ytterligare till 7 procent ht 2016. Ht 2017 ökade dock andelen till 12 procent för denna åldersgrupp som ht 2017 har sökande med gymnasieexamen för första gången (födda 1995).

För åldersgruppen 23 år och äldre har andelen antagna under perioden legat mest stabilt av grupperna, mellan 12 och 15 procent. Denna åldersgrupp uppvisar samma andel antagna som ht 2016.

Sökande med utländska meriter är den grupp som under perioden uppvisar den högsta andelen antagna till tandläkarprogrammet fram till ht 2017. Denna sökandegrupp hade andelar mellan 14 till 18 procent fram till ht 2017. Ht 2017 sjönk andelen till 13 procent, en minskning med 2 procentenheter. Även till detta program är det en något högre andel bland de med utländska meriter som antas till tandläkarprogrammet än andelen av samtliga sökande (13 procent jämfört med 12 procent). Det är samma andel som de som är 21 år uppvisar.

Tabell 14. Andel antagna av sökande som antagits till tandläkarprogram i första urvalet ht 2013-ht2017, uppdelat per ursprung på merit.

Meriter från	HT2013	HT2014	HT 2015	HT 2016	HT2017
Åland	50%	50%	0%	50%	0%
Danmark	0%	0%	100%	0%	17%
Finland	22%	33%	29%	21%	11%
IB	20%	19%	26%	75%	11%
Norge	40%	50%	0%	50%	0%
Övriga, ändrad omräkning	21%	8%	20%	13%	9%
Övriga, oförändrad omräkning	9%	5%	11%	11%	14%
Sverige	10%	10%	10%	11%	12%
Samtliga sökande	10%	10%	10%	12%	12%

De sökande till tandläkarprogrammet med utländska meriter består i större utsträckning av sökande med meriter från andra länder än de som visas ovan. Detta gör att denna tabell bör tolkas med försiktighet då den innehåller få sökande. Det är endast Finland som har strax över 50 sökande till tandläkarprogrammet ht 2017. Andelen för sökande med meriter från Finland har legat mellan 21 och 33 procent mellan ht 2013 och ht 2016 för att minska till 11 procent ht 2017. Denna andel är något lägre än andelen antagna av samtliga sökande (11 procent jämfört med 12 procent).

Den största gruppen med utländska meriter är sökande med oförändrad omräkning. Andelen antagna med meriter från länder med oförändrad omräkning har legat mellan 5 och 11 procent mellan ht 2016, men har ökat till 14 procent ht 2017. Det är en större andel jämfört med samtliga sökande. Det är framförallt sökande med betyg från Syrien som står för ökningen i denna grupp.

Tabell 15. Åldersfördelning bland sökande med svenska meriter och fördelning av sökande och antagna med utländska meriter till tandläkarprogram.

Program		Tandläkarprogram				
Termin		HT2013	HT2014	HT 2015	HT 2016	HT2017
19 år eller yngre	% av sök	31%	18%	26%	25%	25%
	Ant/sök	0,86	0,75	0,86	1,07	1,03
20 år	% av sök	20%	13%	18%	18%	16%
	Ant/sök	0,60	0,93	0,74	1,06	0,89
21 år	% av sök	11%	8%	13%	13%	12%
	Ant/sök	0,91	1,13	0,84	0,78	1,08
22 år	% av sök	8%	23%	8%	8%	10%
	Ant/sök	1,04	1,38	0,88	0,65	0,98
23 år och äldre	% av sök	22%	92%	26%	26%	26%
	Ant/sök	1,46	0,96	1,23	1,01	0,98
Alla förändrade omräkningstabeller	% av sök	3%	4%	3%	4%	5%
	Ant/sök	2,23	2,56	2,58	1,76	0,90
Samtliga med utländska meriter	% av sök	7,5%	8,2%	8,2%	9,7%	11,2%
	Ant/sök	1,38	1,41	1,70	1,29	1,06

De yngsta sökande med svenska meriter utgjorde en större andel av samtliga sökande till tandläkarprogrammet, 25 procent. Deras andel av samtliga antagna var 26 procent, vilket betyder att de antas i högre utsträckning. De har dock antagits i lägre utsträckning jämfört med ht 2016. Åldersgrupperna 21 och 22 år är de åldersgrupper där de sökande antagits i högre utsträckning jämfört med ht 2016. Emellertid är det endast i åldersgruppen 22 år som andelen antagna överskrider andelen sökande av samtliga sökande.

För gruppen med förändrade omräkningstabeller har sökande antagits i hög utsträckning mellan ht 2013 och ht 2015 men ht 2016 sjönk kvoten något även om den fortfarande var högre än övriga gruppers kvoter. Denna grupp utgjorde ht 2017 5 procent av samtliga sökande men utgjorde 4 procent av de antagna. Kvoten mellan sökande/antagna var 0,9, vilket innebär att de antogs i något lägre utsträckning.

Det är en större andel sökande med oförändrad omräkning till tandläkarprogrammet jämfört med gruppen som fått förändrade omräkningstabeller. Denna andel har ökat de senaste åren till tandläkarprogrammet och uppgår till ht 2017 till 6,6 procent. Jämfört med ht 2016 har denna grupp antagits i högre utsträckning. Denna grupp är den som har den högsta kvoten antagen/sökande.

Analys av meritvärdesfördelning för meriter från vissa länder

Som tidigare beskrivits skedde en översyn då UHR i rapporter sett att sökande med utländska betyg utan svenskt personnummer antogs i högre grad jämfört med svenska sökande med gymnasieexamen.

I detta kapitel undersöker vi om meritvärdesfördelningarna mellan svenska sökande med betyg från GY11 och sökande med förändrade omräkningstabeller är mer balanserade ht 2017 jämfört med ht 2016. Vi jämför de länder som har fler än 200 sökande i BI samt EB och IB i BI med den svenska meritfördelningen i samma kvotgrupp för svenska sökande 19-22 år.

Europaskolan har färre än hundra sökande i BI men finns med i jämförelsen eftersom de har svenska elever.

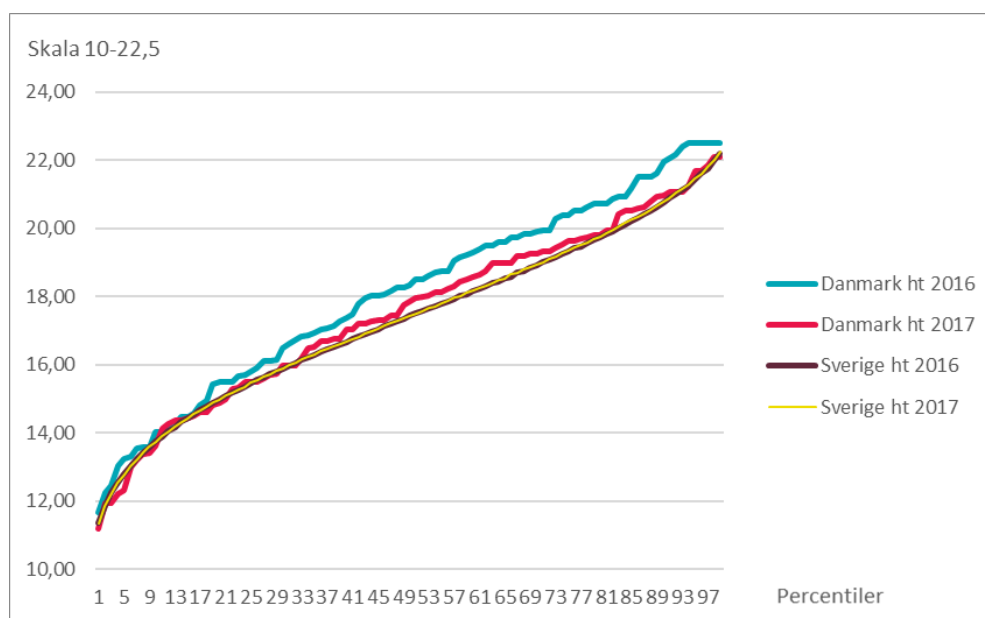
Vid jämförelsen med betygsfördelningarna för de länder som finns i föreskrifterna användes svensk elevstatistik över betygsfördelningen för elever från högskoleförberedande program eller betygsvärden från antagningssystemets beståndsregister för sökande med examen från högskoleförberedande program. För EB och IB användes elevstatistik från naturvetenskapligt program. Även om högskoleförberedande program från gymnasieskolan är de i särklass vanligaste förutbildningarna för sökande i åldern 19-22 finns det många sökande som har gymnasieexamen från yrkesprogram samt kommunal vuxenutbildning. I denna jämförelse finns alla förutbildningar enligt GY-11 representerade. Statistiken kan även innehålla meritvärden för sökande som fått betyg enligt den senaste läroplanen GY2000 och slutbetyg som innehåller både kurser från GY2000 och nuvarande läroplanen, GY2011.

Meritvärdesfördelningen för svenska sökande 19-22 år är mycket lika mellan ht 2016 och ht 2017 vilket gör att det är svårt att se meritfördelningen för ht 2017.

Danmark

Sökande med danska meriter uppvisade balans med svensk meritfördelning ht 2017, vilket speglas i följande figur.

Figur 3. Meritfördelning BI, svenska sökande 19-22 år, sökande från Danmark med förändrad omräkning.

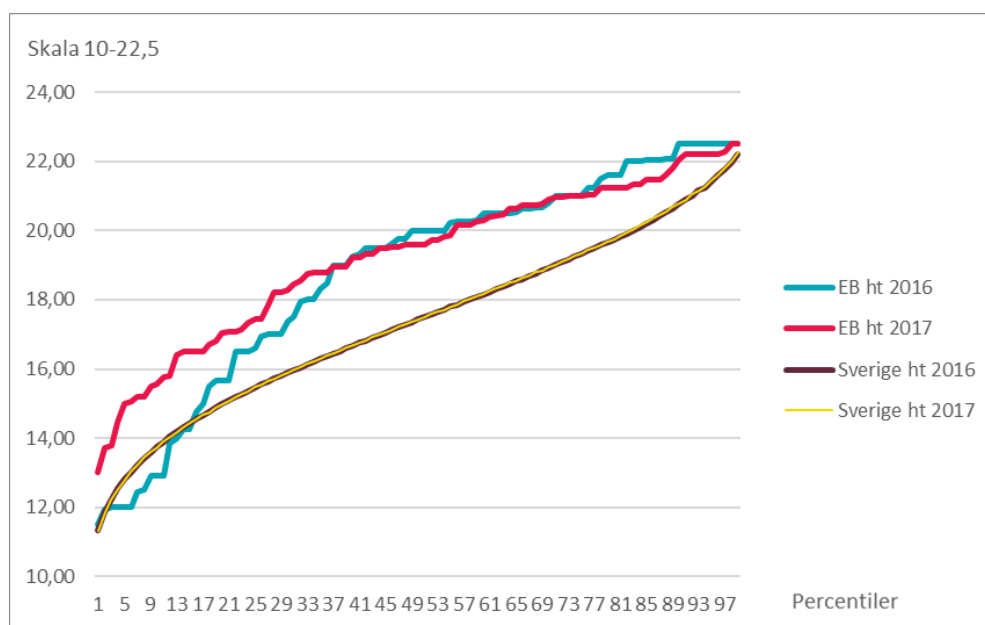

Figuren visar att sökande med danska meriter låg något över den svenska meritfördelningen ht 2016. Ht 2017 är fördelningen mycket balanserad.

Europaskolan

Det är färre än 100 sökande med betyg från EB vilket gör att resultatet bör tolkas med försiktighet. Tidigare omräkning var inte beräknad med samma utgångspunkt, note finale från EB, utan på statistik över betygsvärden i ämnen från Europaskolan som jämförts med betygsvärden från svensk betygsstatistik. Resultaten är därför inte helt jämförbara.

Figur 4. Meritfördelning BI, svenska sökande 19-22 år, sökande med meriter från EB.

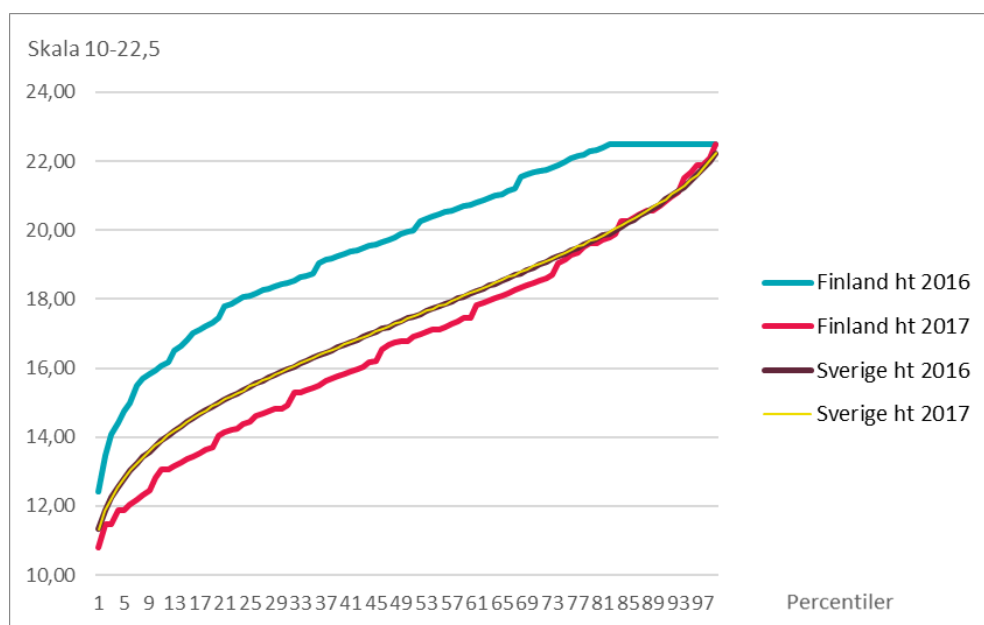

Figuren visar att sökande med betyg från EB inte skiljer sig så mycket jämfört med ht 2016, trots att meritvärdesberäkningen ändrats både vad gäller omräkningstabellen men även framräkningen av det preliminära meritvärdet. Dessa sökande ligger fortfarande över den svenska fördelningen vilket är naturligt eftersom jämförelsen skett med elevstatistik från det naturvetenskapliga programmet och inte samtliga högskoleförberedande gymnasieprogram. Den nedre delen av fördelningen ligger nu mer jämt fördelad över den svenska fördelningen.

Finland

Sökande med meriter från Finland antogs i högre grad till högskoleutbildning ht 2016 jämfört med sökande från Sverige och sökande totalt. Detta beror till stor del på det finländska betygssystemet som tidigare jämförts med tidigare svenskt betygssystem. När omräkningstabellerna har förändrats har resultatet förändrats och sökande med finländska meriter antas nu i lägre grad.

Figur 5. Fördelning av meritvärden i BI, svenska sökande 19-22 år och sökande med finländska meriter med förändrad omräkningstabell.

Figuren visar att den finländska betygsfördelningen låg mycket över den svenska fördelningen ht 2016 och över hela betygsskalan. Betygsfördelningen är nu jämnare. Visserligen ligger de första 73 percentilerna under den svenska fördelningen av meritvärden, men skillnaden mot den svenska fördelningen är betydligt mindre jämfört med ht 2016.

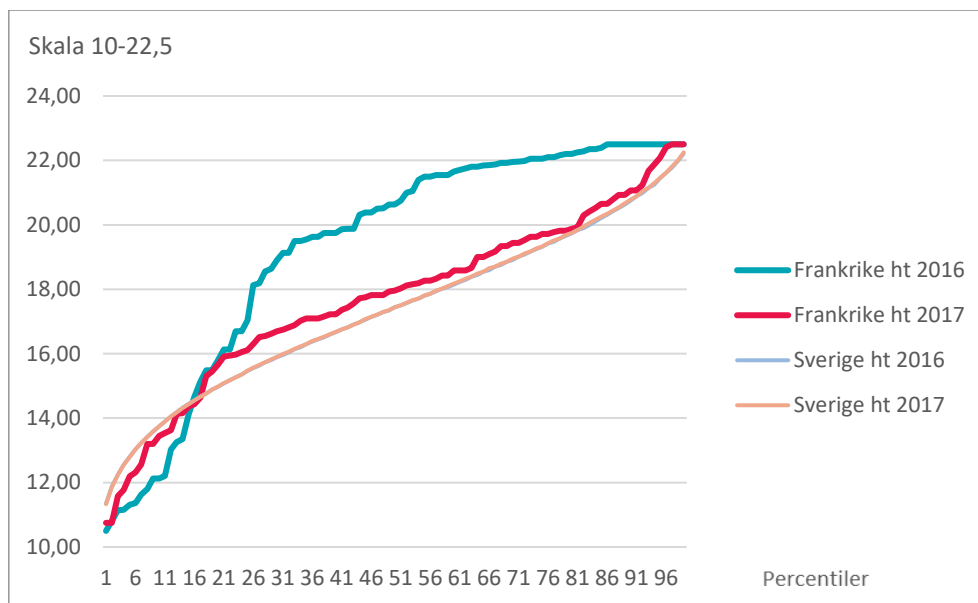
Det visar sig att det främst är personer som har betyg från det senaste betygssystemet i Finland som uppvisar störst förändring. Det finns skillnader mellan de som har finska som modersmål och de som har svenska som modersmål. Dessa språkgrupper har jämförts tillsammans eftersom de har samma betygssystem. Men grupperna skiljer sig åt i betygsfördelningen vilket förmodligen beror på att de som har finska som modersmål är en mer utvald grupp. De söker högmeritutbildningar i större utsträckning än de som har finsk gymnasieutbildning med svenska som modersmål. För den senaste studieordningen i Finland är det ungefär lika många med finska som modersmål respektive svenska som modersmål som söker högskoleutbildning i Sverige. I Finland utgör dock gruppen med svenska som modersmål en liten andel, omkring 5 procent, av samtliga som avlägger studentexamen ett visst år.

Eftersom dessa sökande jämförts tillsammans då de tillhör samma betygssystem ser den totala bilden relativt balanserad ut. Emellertid bör en djupare analys av det finländska betygssystemet göras vilket inte har rymts inom denna rapport.

Frankrike

Meritvärdesfördelningen för sökande med betyg från Frankrike ser lite annorlunda ut jämfört med tidigare fördelningar. Det gäller värden i den lägre delen av skalan.

Figur 6 Meritvärdesfördelning BI, svenska sökande 19-22 år, sökande med betyg från Frankrike.

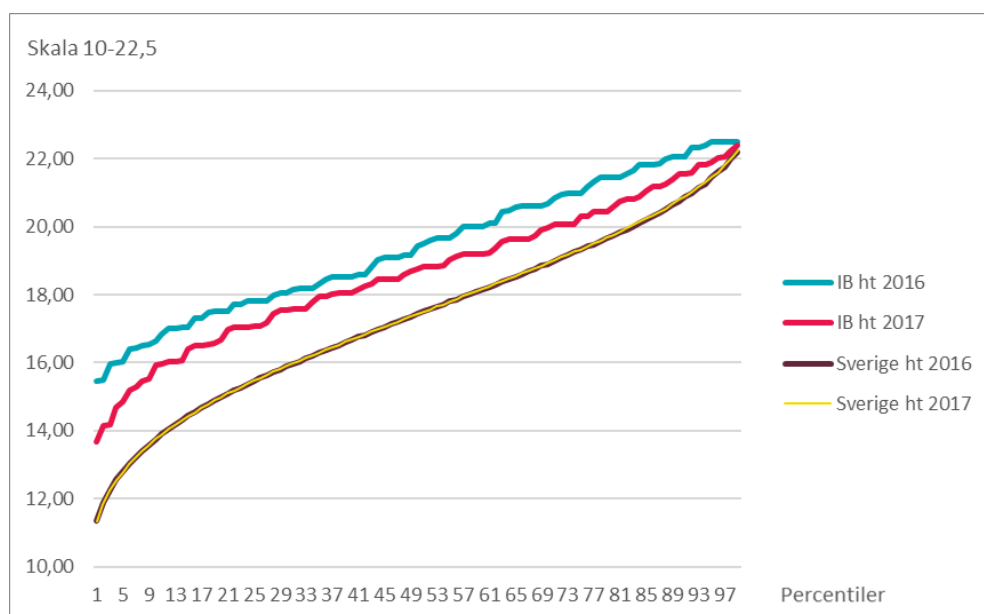

Av figuren går det att utläsa att meritvärdesfördelningen ht 2016 låg över den svenska fördelningen förutom fördelningen av meritvärden under 15. Ht 2017 är meritvärdesfördelningen betydligt mer balanserad mot den svenska fördelningen även om den följer tidigare mönster i den nedre delen av skalan.

IB

IB, precis som EB, jämfördes med elevstatistik från elever med gymnasieexamen från naturvetenskapligt program.

Figur 7. Meritvärdesfördelning BI, svenska sökande 19-22 år, sökande med betyg från IB.

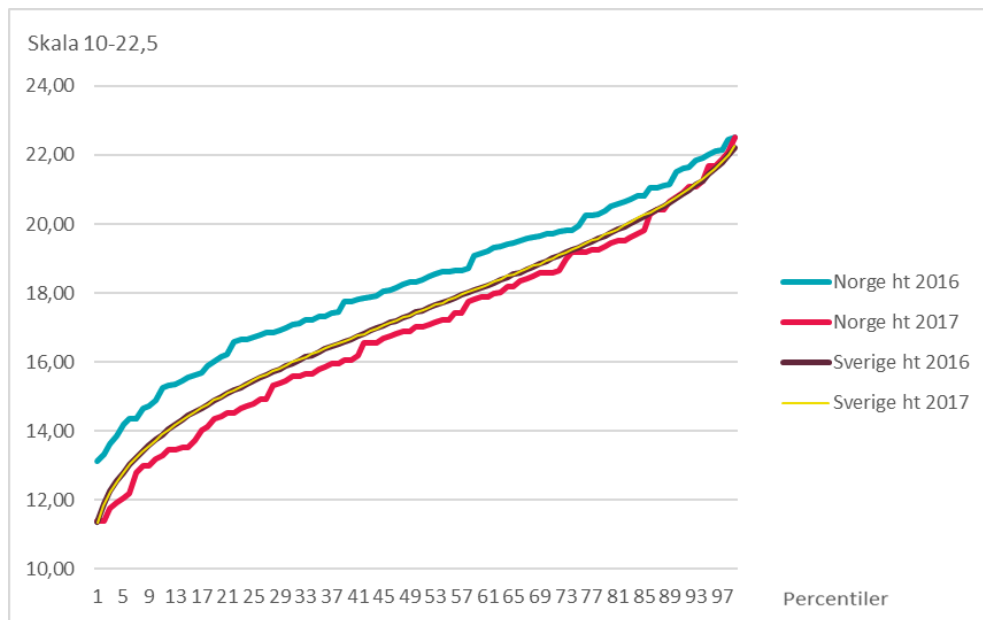

Figuren visar att sökande med betyg från IB låg jämt fördelat över den svenska fördelningen ht 2016. Efter förändringen ligger fördelningen fortfarande över den svenska meritvärdesfördelningen men något närmare. Att fördelningen fortfarande ligger över den svenska fördelningen är naturligt eftersom jämförelsen skett med elevstatistik från det naturvetenskapliga programmet och inte samtliga högskoleförberedande gymnasieprogram. Elever från naturvetenskapligt program har en högre andel med höga betyg jämfört med andra högskoleförberedande program och yrkesprogram.

Norge

Precis som tidigare diagram visar, låg Norge över den svenska fördelningen ht 2016.

Figur 8. meritvärdesfördelning BI, svenska sökande 19-22 år, sökande med meriter från Norge med förändrade omräkningstabeller.

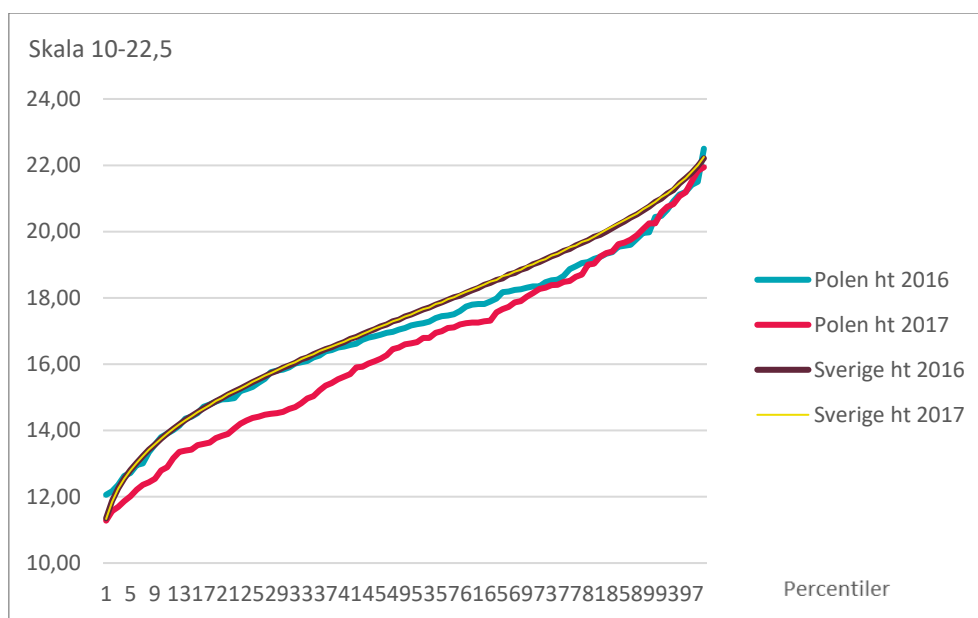

Som figuren visar låg Norges fördelning relativt nära den svenska fördelningen men fortfarande över. Ht 2017 har detta förändrats. Norges fördelning är nu nästan i balans med den svenska fördelningen men ligger lite under svenska skalan förutom i de högsta percentilerna.

Polen

Polen uppvisar i BI en lite annan meritvärdesfördelning jämfört med tidigare jämförda länder.

Figur 9. Meritvärdesfördelning BI, svenska sökande 19-22 år, sökande med meriter från Polen med förändrade omräkningstabeller.

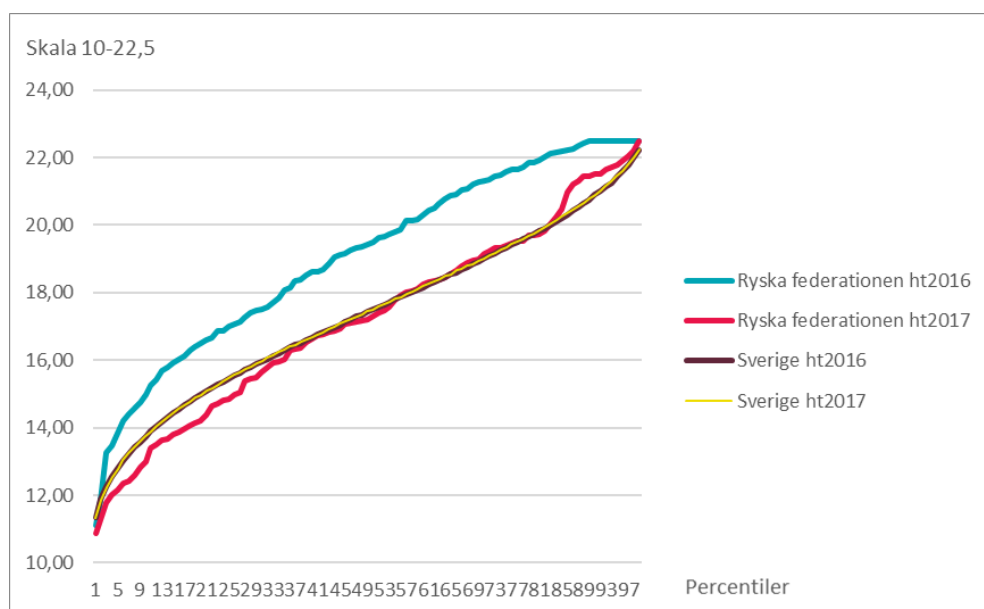
Polens meritvärderingsfördelning är nästan helt i balans med den svenska fördelningen ht 2016 om än något under efter den 37:e percentilen. Ht 2017 ligger fördelningen under i princip över hela fördelningen även om andelen meritvärden över 20,0 ökade ht 2017 (se Figur 1). En percentilekvivalering ska ta hänsyn till skevheter i de olika jämförda fördelningarna. Det kan ha tillkommit fler sökande med lägre meritvärden vilket påverkar fördelningen. Det är därför viktigt att se över omräkningstabellerna med jämna intervaller.

Ryska federationen

Betyg från Ryska federationen har tidigare inte haft någon skala men översynen visade att 15 procent av betygen i antagningssystemets beståndsregister hade maxbetyg, att jämföras med 0,3 procent av elever på högskoleförberedande program. Jämförelsen innebar att UHR behövde ta fram en egen omräkningstabell för Ryska federationen och anpassa det högsta betygsvärdet 5,00 till det svenska omräkningsvärdet 19,00 som högsta värde. Genom att sätta 19,00 som högsta värde kunde meritkompensationen fortfarande ge maximala värdet 2,5 för högsta betyg.¹²

¹² Sökande med utländska meriter, förutom IB och EB, får meritkompensation istället för meritpoäng. Meritkompensationen baseras på det omräknade betygsvärdet. För mer information, se UHR:s föreskrifter (UHRFS 2013:1) om grundläggande behörighet och urval.

Figur 10. meritvärdesfördelning BI, svenska sökande 19-22 år, meriter från Ryska federationen.

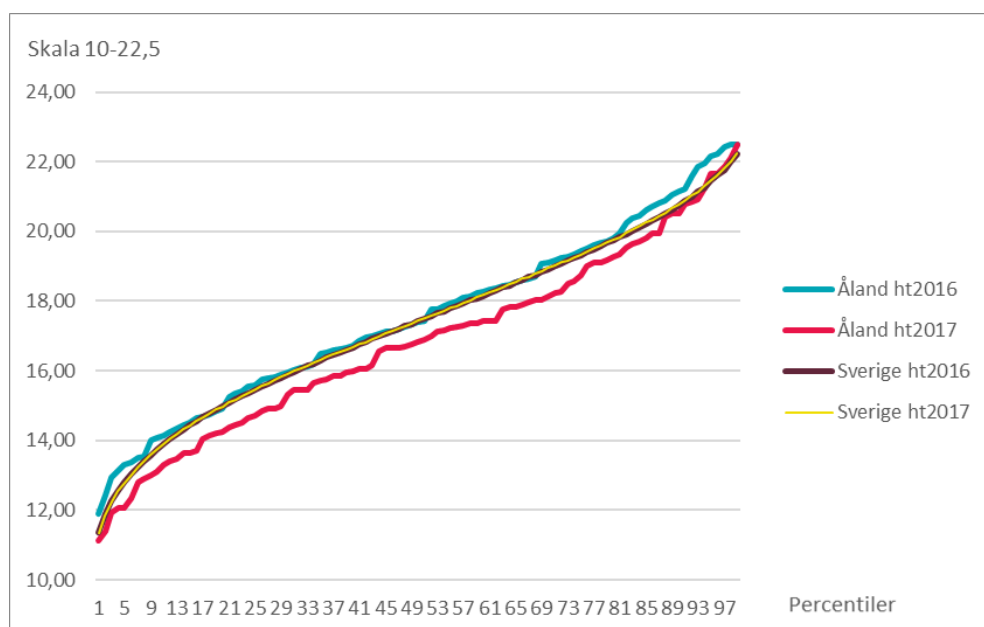
Figuren visar att meriter från Ryska federationen låg över fördelningen av svenska betyg ht 2016. Ht 2017 ligger fördelningen mer balanserat även om den ligger lite under i de första percentilerna och lite över bland de sista percentilerna.

Då denna fördelning tidigare visat att den är topptung, det vill säga har en hög andel med maxbetyg är det viktigt att se över denna omräkningstabell framgent för att undersöka om den fortsätter ha samma utseende eller om fördelningen förändrat sig. Det är extra viktigt för de omräkningstabeller där UHR inte har tillgång till elevstatistik över betygsfördelningen från landet i fråga utan är beroende av antagningssystemets beståndsregister.

Åland

För betyg från Åland användes betygsstatistik från Åland och elevstatistik från svenska elever med examen från högskoleförberedande program.

Figur 11. Meritvärdesfördelning BI, svenska sökande 19-22 år, sökande med meriter från Åland med förändrad omräkningstabell.

Figuren visar att den åländska meritvärdesfördelningen i BI låg mycket jämn mot den svenska men låg över i de översta percentilerna. Efter förändringen ligger fördelningen fortfarande jämn mot den svenska fördelningen men något under den svenska förutom i de allra översta percentilerna. Sökande från Åland har, som tidigare nämnts, dock antagits i högre utsträckning än svenska sökande ht 2017.

Övergripande resultat för vårterminen 2018

Som tidigare beskrivits visar tidigare antagningsstatistik att sökande med utländska betyg utan svenskt personnummer antogs i högre grad till utbildningar som kräver höga meritvärden under perioden ht 2013 till ht 2016. Detta gäller även för antagningen till vårterminerna under samma period.¹³

Antagningen till en vårtermin skiljer sig från antagningen till en hösttermin framförallt gällande utbildningsutbudet och antalet sökande. Det är betydligt färre program som erbjuds till en vårtermin jämfört med en hösttermin även om det för bägge terminerna är främst kurser som erbjuds. Till första urval vt 2018 består endast 5 procent av utbildningsutbudet av program. Till höstterminen 2017 var förhållandet mellan program och kurser som erbjöds 19 procent respektive 81 procent. Det är även färre sökande till en vårtermin. Inför första urvalet vt 2018 var antalet sökande 220 591 jämfört med 352 710 till första urvalet ht 2017. Genom att utbildningsutbudet ser annorlunda ut kan detta medföra att sökandepopulationen har en annan sammansättning. Därför bör man vara försiktig när vid jämförelse av resultat från en hösttermin med resultat från en vårtermin.

Vårterminen 2018 finner vi sökande med GY11-betyg i åldersgrupperna 19 år och yngre, 20 år, 21 år, 22 år och 23 år och äldre. Det är färre personer som är 19 år och yngre till en vårtermin jämfört med en hösttermin. Det beror på att de flesta i denna åldersgrupp fortfarande studerar på gymnasienivå när vårterminen börjar och söker högskoleutbildning för första gången till en hösttermin det året de fyller 19 år. I antagningsstatistiken räknas ålder i samband med startterminen för antagningsomgången. Det betyder att de som räknades som 19 år i antagningsstatistiken för ht 2017 räknas med i åldersgruppen 20 år i statistiken för första urval vt 2018.

¹³ Antagning till högre utbildning vårterminen 2017, ISBN 978-91-7561-040-0.
https://www.uhr.se/globalassets/_uhr.se/publikationer/2017/uhr-antagning-till-hogre-utbildning-varterminen-2017.pdf

Figur 12. Andel antagna totalt vt 2014 till vt 2018 per åldersgrupp med svenska betyg och sökande med förändrade omräkningstabeller.

Åldersgrupp samt förändrade omräkningar	VT2014, antagna totalt	VT 2015, antagna totalt	VT 2016, antagna totalt	VT2017, antagna totalt	VT2018, antagna totalt
19 år eller yngre, svenska betyg	75%	74%	76%	77%	81%
20 år, svenska betyg	73%	73%	73%	77%	79%
21 år, svenska betyg	76%	76%	77%	81%	83%
22 år, svenska betyg	79%	79%	80%	83%	86%
23 år och äldre, svenska betyg	74%	74%	76%	77%	79%
Alla med förändrade omräkningstabeller	82%	82%	84%	84%	84%
Omräkningstabeller införda 2017	81%	81%	81%	83%	82%
Endast de som hade omräkningar sedan tidigare	82%	82%	85%	84%	84%
Samtliga sökande	75%	75%	76%	78%	80%

Totalt sett tycks de resultat som visades för ht 2017 även gälla för vt 2018. 19-åringar och 20-åringar tycks inte ha påverkats negativt av att Blex upphörde att gälla.

En högre andel sökande antogs vt 2018 (80 %) jämfört med vt 2017 (78 %). Andelen antagna har ökat i alla åldersgrupper där det finns sökande med gymnasieexamen. För gruppen med förändrade omräkningstabeller har det inte skett någon förändring i andelen antagna för de som hade omräkningar sedan tidigare. Men för sökande som fick omräkningstabeller införda 2017 har andelen antagna minskat något (82 % jämfört med 83 %). Det är en lägre andel, men andelen är fortfarande högre än andelen av samtliga sökande.

När vi undersöker den tidigare beskrivna kvoten antagen/sökande får vi ett mått på om de olika grupperna antas i högre eller lägre utsträckning än den andel varje grupp utgör av samtliga sökande. Ett resultat på 1,0 innebär att det är jämvikt mellan andelen antagna och andelen sökande. Det är lika många antagna i gruppen som gruppens andel av samtliga sökande i en antagningsomgång. Ett resultat över 1,0 innebär att gruppen antas i högre utsträckning än den andel av samtliga sökande som gruppen utgör.

Figur 13. Kvot antagna första urvalet vt 2014 till vt 2018 per åldersgrupp för sökande med svenska betyg och per sökande med förändrade omräkningar.

Åldersgrupp samt förändrade omräkningar		Termin				
		VT2014	VT 2015	VT 2016	VT2017	VT2018
19 år eller yngre, svenska betyg	% av sök	0,2%	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%
	Ant/sök	1,00	0,99	0,99	0,99	1,02
20 år, svenska betyg	% av sök	5,9%	5,4%	4,8%	4,6%	4,4%
	Ant/sök	0,98	0,98	0,96	0,99	0,99
21 år, svenska betyg	% av sök	7,6%	7,3%	6,7%	6,2%	6,0%
	Ant/sök	1,01	1,02	1,01	1,03	1,04
22 år, svenska betyg	% av sök	8,8%	8,3%	8,2%	7,4%	7,2%
	Ant/sök	1,06	1,06	1,05	1,07	1,07
23 år och äldre, svenska betyg	% av sök	72,3%	73,3%	74,3%	75,5%	75,6%
	Ant/sök	0,99	0,99	0,99	0,99	0,99
Samtliga med svenska betyg	% av sök	94,8%	94,6%	94,3%	93,7%	93,4%
	Ant/sök	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Alla förändrade omräkningstabeller	% av sök	2,5%	2,6%	2,9%	3,1%	3,2%
	Ant/sök	1,10	1,09	1,10	1,08	1,05
Omräkningstabeller införda 2017	% av sök	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%
	Ant/sök	1,08	1,08	1,06	1,06	1,02
Endast de som hade omräkningar sedan tidigare	% av sök	2,3%	2,3%	2,6%	2,8%	2,8%
	Ant/sök	1,10	1,10	1,11	1,08	1,05

Utfallet efter ändringen visar att ändringen av omräkningstabellerna gett resultat även till vt 2018. På totalen har ingen åldersgrupp fått en lägre kvot.

Åldersgruppen 19 år eller yngre har fått en högre kvot. De som är 21 år utgjorde 6 procent av samtliga sökande men av de som antogs var det 6,3 procent som antogs, vilket ger en kvot på 1,04. Sökande med förändrade omräkningstabeller har en kvot som ligger närmare kvoten för de med svenska betyg på totalen. Kvoten är fortfarande över 1,0 vilket innebär att gruppen på totalen får en större andel antagna än gruppen utgör av de sökande, men kvoten är nu mer balanserad jämfört med tidigare år.

Första urvalet vt 2018 visar störst förändring för sökande med meriter från Danmark, Åland och sökande med oförändrade omräkningar

Till höstterminen 2017 visade resultaten en stor förändring för sökande med finländska meriter. Till vårterminen 2018 är det sökande med meriter från Danmark och Åland och sökande med oförändrade omräkningar som visar den största förändringen, även om förändringen i sig inte är särskilt stor. Nedan visas resultat för de länder som till ht 2017 hade fler än 500 sökande. Till vt 2018 har några av dessa länder färre än 500 sökande.

Figur 14. Andel antagna av sökande totalt vt 2014 till vt 2018, per meritland.

Meriter från	VT2014	VT2015	VT2016	VT2017	VT2018
Åland	84%	83%	85%	86%	90%
Danmark	78%	74%	80%	84%	80%
Finland	81%	83%	85%	85%	82%
IB	86%	85%	89%	87%	87%
Norge	75%	76%	79%	79%	79%
Övriga, ändrad omräkning	79%	80%	80%	81%	82%
Övriga, oförändrad omräkning	76%	75%	77%	79%	83%
Sverige	75%	75%	76%	78%	80%
Samtliga sökande	75%	75%	76%	78%	80%

Som tabellen ovan visar är förändringarna relativt små.

Andelen antagna med meriter från Åland har ökat med fyra procentenheter jämfört med vt 2017. Andelen antagna med meriter från Danmark har däremot minskat med fyra procentenheter och ligger på samma nivå som vt 2016. Sökande med utländska meriter där omräkningen inte förändrats har ökat sin andel med fyra procentenheter jämfört med vt 2017.

Till ht 2017 påverkades inte Åland totalt sett av de förändrade omräkningstabellerna. Till vt 2018 har gruppens andel antagna ökat och ligger mycket över andelen antagna av samtliga sökande (90 % jämfört med 80 %). Att de sökande med danska meriter uppvisar den största förändringen, även om förändringen är liten, beror troligtvis på sammansättningen av de sökande och till vilka utbildningar de söker. Genom att de tidigare år haft samma andel antagna tycks inte denna förändring endast bero på förändrade omräkningstabeller. Även om gruppens andel antagna har minskat har gruppen samma andel som andelen antagna av samtliga sökande.

Sökande med utländska betyg där det inte finns specificerade omräkningstabeller har en oförändrad omräkning. Bland sökande med utländska meriter har denna grupp ökat mest i antal sökande jämfört med tidigare år och har antagits i högre utsträckning i första urvalet vt 2018 jämfört med tidigare år. Denna grupp utgör, precis som gruppen som fått förändrade omräkningstabeller, en liten andel, 3 procent, av samtliga sökande och består av sökande från en mängd länder. Denna grupp visade även en ökad andel antagna till ht 2017 vilket ger ytterligare indikation om att fler betygssystem behöver ses över. Gruppens antas i högre utsträckning jämfört med samtliga sökande (83 % jämfört med 80 %).

Andelen antagna bland sökande med finska meriter till ht 2017 visade störst förändring bland sökande med meriter som fått förändrade omräkningstabeller. Till vt 2018 är förändringen inte lika dramatisk. Andelen antagna till vt 2018 har minskat med fyra procentenheter jämfört med 11 procentenheter ht 2017. Till ht 2017 antogs de i lägre utsträckning jämfört med samtliga sökande. Till vt 2018 är bilden en annan. Gruppen antas fortfarande i högre utsträckning jämfört med samtliga sökande (82 % jämfört med 80 %). Många sökande med finska meriter

söker utbildningar som kräver höga meritvärden för att antas. Till en vårtermin kan konkurrensen till dessa program vara något lägre vilket kan öka möjligheterna till antagning för sökande med förändrade omräkningstabeller. Samtidigt erbjuds inte programutbildningar med höga meritvärden i samma utsträckning till en vårtermin som till en hösttermin. Det krävs ytterligare analys av de utbildningar som tidigare presenteras för att få en bättre bild av möjligheterna att antas till högmeritutbildningar för sökande med förändrade omräkningstabeller.

Underlag

Underlag 1. Antagningsstatistik från första urvalet ht 2017 ur UHR:s statistikdatabas.

Underlag 2. Antagningsstatistik från första urvalet vt 2018 ur UHR:s statistikdatabas.